ANT

Haftalık Dergi • 21 Mayıs 1968 • Sayı: 73 • 125 Kuruş

sömürüye paydos

KENDİNE OY VER!

HAFTANIN NOTLARI

Tural Amerika'da

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin 1968 yılı bütçesinde tek kuruş ayrılmamasına rağmen «silah sanayii kuracağım» diyen Genelkurmay Başkanı Tural, geçen hafta başında Amerika'ya gitmiştir. Eşi ve üç kişilik heyetle Amerika'ya çağırılan Tural'a on gün sürecek olan gezisi sırasında silah fabrikaları ve klasik savaş araçları yapan sanayi tesisleri gezdirilecektir. Hareketinden önce yayınladığı genelgeleri bir anda unutmuş görünen Tural, Newyork Hava Alanı'nda ayağının tozu ile verdiği demeçte, «NATO'nun lüzumsuz yere münakaşa edildiği bir sırada Amerika'ya geldiğime çok memnunum. Dünyanın muhtaç olduğu barışı bu çerçeve içinde daha da kuvvetlendireceğimiz kanaatindeyim» diyerek herkesin ağzını bir karış açık bırakmıştır. Ordu alt kademelerinin baskısıyla Amerika'nın yeni toprak isteklerine karşı çıkan Tural, Amerika'ya varır varmaz Pentagon'un dümensuyunda konuşmakla tutarsızlığını bir kez daha ortaya koymuş bulunmaktadır.

12 mayıs

Fiyasko

■ Ankara'da başlayan Türk-Alman ikili görüşmeleri fiyasko ile sonuçlanmıştır. Görüşmeler sırasında Türk heyetinin «işçiler arasında sol akımların önlenmesi» yolunda bir madde ileri sürmesi üzerine Alman Heyet Başkanı Walter Truckenbodt, bu maddenin bir anlam taşımadığını hatırlatmıştır. Türk heyeti mensupları ise, Türk işçilerine yardım sağlamak amacıyla kurulan Türk - Danış Örgütü'nün Sosyal Demokrat Parti ile ilgisi bulunduğunu, bu örgüt aracılığıyla işçilere broşürler dağıtılarak komünizm propagandası yapıldığını ileri sürmüşlerdir. Alman Heyeti Başkanı bu iddiayı gülerek karşılamış ve şöyle demiştir: «Önce şunu belirteyim ki, Sosyal Demokrat Partisi bir komünist parti değildir. Bu parti hâlen iktidar koalisyonunda bulunmaktadır. İşçilere broşürlerin gelmesi de, bizi ilgilendiren bir konu değildir, mektupları açarak sizin zararlı saydığınız yayınları imha edemeyiz. Bunlar normal demokrasilerde olacaktır...»

Anneler Günü

■ Amerikan kapitalizminin kişisel ekonomileri kendi çıkarları için sömürmek üzere insani zaafları kullanarak empoze ettiği «Anneler Günü» bir çok kapitalist ülkelerde olduğu gibi, kapitalizmin dilmensuyundaki Türkiye'de de kutlandı. Yavrusunu kurtarmak için hayatını feda eden bir annenin dramı ele alınarak mezarların dekor olarak kullanıldığı vitrinlerde çocuklar annelerine hediye almağa, böylece tüccarın elinde kalmış stokları eritmeğe zorlandı. Yüksek tirajlı gazeteler de, reklâm geliri sağlamak için «Anneler Günü» edebiyatına geniş yer verdiler. Anneler Günü'nden sonra yakında Babalar Günü de sahneye konularak küçük tasarruf sahiplerinden yine para sızdırılacaktır.

İptal edilmelidir

■ Özel okul ticaretine karşı mücadele açan Mimarlar Odası İstanbul Şubesi Sekreteri Yüksek Mimar Demirtaş Ceyhun ile Yüksek Mühendis İzzet Silier ve avukatları Abdullah Sert, düzenledikleri bir basın toplantısında özel yüksek okullardan mezun olan mühendis ve mimarların diplomalarının iptal edilmesini istemişlerdir. Bu konuda Danıştay'da iptal dâvası açtıklarını belirten Ceyhun ve Silier, Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na göre, Milli Eğitim Bakanlığı'nın altı ay içinde yönetmelik hazırlaması gerekirken hâlâ bu yönetmeliklerin hazırlanmadığını belirtmişler ve «imtihanlar usulsüz olarak yapılmaktadır. Anayasaya aykırı olarak yapılan imtihan sonucu verilen diplomaların iptali gerekmektedir» demişlerdir.

13 mayıs

Fiyatlar artıyor

■ Devlet İstatistik Enstitüsü bültenlerine göre, zaruri ihtiyaç maddelerinin fiyatlarında son dört yıl içinde büyük artışlar kaydedilmiştir. 1964 yılında 270 kuruş olan şekerin kilosu bugün 315 kuruş'a, 1964 yılında 690 kuruş olan margarinin kilosu bugün 775 kuruş'a, sabunun kilosu 300 kuruş'tan 475 kuruş'a, gazyağının kilosu 72 kuruştan 88 kuruş'a yükselmiştir. Bu fiyat artışlarının yanında Türk köylüsünün geçim kaynağı olan ürünlerin fiyatlarında duraklamalar, hattâ düşmeler olmuştur. Gene Devlet İstatistik Enstitüsü bültenlerinden alınan rakamlara göre, 1964 yılında 913 kuruş olan tütünün kilosu 800 kuruş'a, fındığın kilosu 503 kuruş'tan 498 kuruş'a, şeker pancarının kilosu 14,8 kuruştan 14,1 kuruş'a düşmüştür.

Toprak kavgası

■ Karaman İlçesi'nin Kâzım Karabekir Bucağı'nda bulunan toprak komisyonu seçim arifesinde henüz kadastrosu tamamlanmayan arazinin AP'lilere dağıtımına başlanmıştır. AP'lilerin bu hareketi, bucakta tepkiyle karşılanmış ve bucak halkı sopalarla birbirine girmiştir. Çıkan arbedede üç kişi yaralanmış ve ilçeye jandarma takviye müfrezeleri gönderilmiştir. Jandarma müfrezesini de taşa tutan bucak halkından beş kişi tutuklanmış, toprak tevzi komisyonu ile bucağın AP'li Belediye Başkanı bölgeyi terketmek zorunda kalmıştır.

Millileştirildi

■ Cezayir'de millileştirme hareketine devam edilmektedir. Son olarak Devlet Başkanı Bumedyen, petrol dağıtım, stok, nakil ve işletme tekelinin «Sonatrach» Ulusal Petrol Şirketi'ne devredildiğini açıklamıştır.

14 mayıs

Casusluk dâvası

■ Avusturya'lı casus Slavik ile ona devlet sırlarını verdikleri iddia edilen AP Çorum Senatörü Alâattin Çetin ve CHP Yozgat Milletvekili Celâl Sungur'un yargılanmalarına başlanmıştır. 1. Ordu Askeri Mahkemesi'nde yapılan duruşmada, askeri savcı, her iki parlâmento üyesinin de «milli savunmaya ihanet» suçuyla mahkûm edilmelerini istemiştir. Sanık CHP'li Celâl Sungur ise, bu olayın MİT'in bir tertibi olduğunu ileri sürmüş, Slavik'in TİP'in gelişmesinden yabancı sermaye hesabına endişe duyduğunu belirtmesi üzerine Türkiye'nin siyasi durumu hakkında bilgi verdiğini, Avusturya gazetelerine de makale yazarak telif ücretini makbuz karşılığında aldığını söylemiştir. Bilindiği gibi, bu casusluk dâvası bir başka CHP Milletvekili tarafından Millet Meclisi'nde de ortaya atılmış ve Celâl Sungur kendi grup arkadaşının ağzından ağır şekilde suçlanmış bulunuyordu.

Sansürcü imam!

■ Bodrum Gençlik Amatör Tiyatrosu uzun hazırlıklardan sonra Orhan Kemal'in 72. Koğuş adlı oyununu başarıyla sahneye koymuştur. Ancak kısa bir süre sonra Yeni Cami İmamı Alâaddin Girgin, oyunda geçen «bu koğuşun allahı benim» cümlesini ele alarak oyuncuların dinsizlik ve komünistlik propagandası yaptıklarını ileri sürmüş, ayrıca Bugün Gazetesi'nde de bu konuda neşriyat yapılmıştır. Bunun üzerine semtin polis komiseri imamla birlik olarak oyunun temsilini engellemiştir. Daha sonra imam ve komiserle birlikte Bodrum Savcısı, Kaymakam Vekili ve hükümet tabibi oyunu incelemişler ve «bu koğuşun allahı benim» ibaresi çıkarıldıktan sonra temsile izin vermişlerdir.

15 mayıs

Özgüden yargılandı

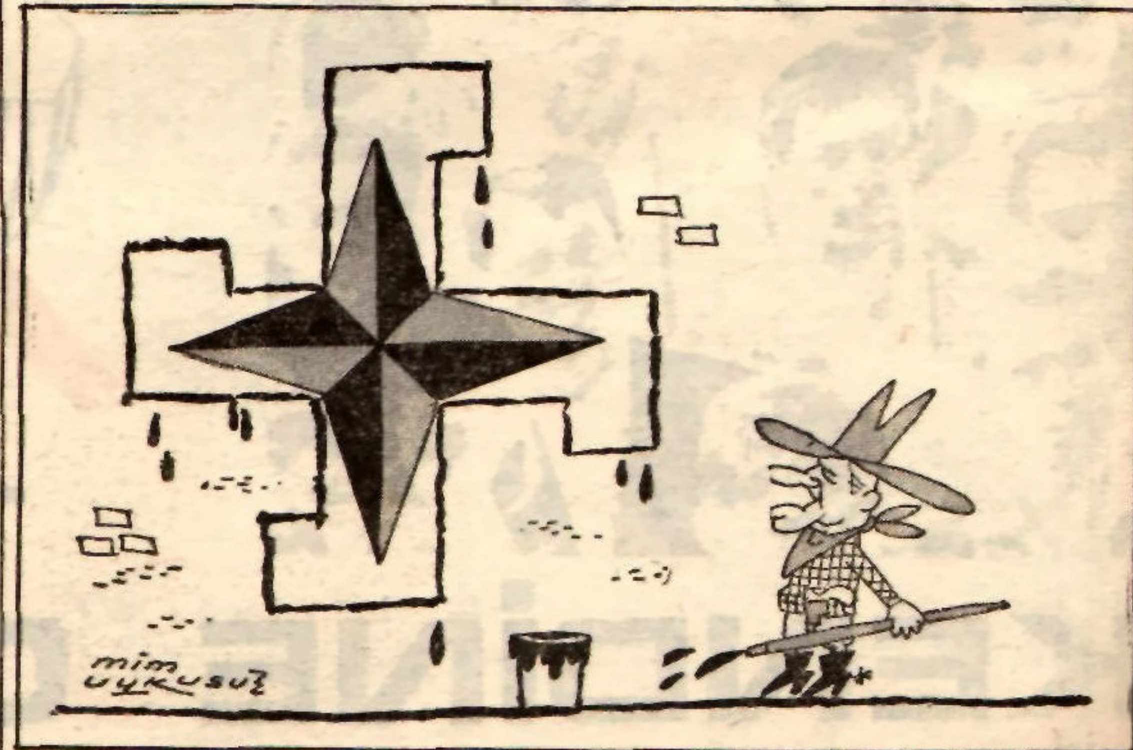
■ Geçen yıl «at yarışlarında dönen dolaplar»ı açıklayan yayın yaptığımız için Türkiye Jokey Kulübü tarafından dergimiz sahibi ve neşriyat müdürü Doğan Özgüden aleyhine açılan dâvanın duruşmasına başlanmıştır. İlk sorgusunda Özgüden, Türkiye Jokey Kulübü'nün özel bir kanuna dayanarak Tarım Bakanlığı ile yaptığı anlaşma çerçevesinde at yarışları düzenlemek yetkisini aldığını, bu sayede kulüp üyelerinin milyonlar kazandıklarını, ancak kulübünün kanunla kendisine yöneltilen görevleri yerine getirmediğini, bir basın mensubu olarak yolsuzlukları açıklamanın kendisi için en tabii görev olduğunu söylemiş, hakaret iddiasını reddetmiştir. Duruşma, bu konuda delilleri ortaya koymak üzere bir başka güne bırakılmıştır. Öte yandan, Cumhuriyet Savcılığı «Fikir Suçlarından Dolayı Tevkifler Devam Ediyor» başlıklı yazısından dolayı Doğan Özgüden hakkında yeni bir soruşturma açmıştır.

Filyos grevi

■ Çimse İş Sendikası'nın Filyos Ateş Tuğlası Fabrikası'nda 12 Nisan'da başlattığı grev hâdiseli şekilde devam etmektedir. Çanakkale Seramik İşvereni ile anlaşmaya varamayan 640 işçi, grevi sonuna kadar sürdürmeğe azimli olduklarını açıklamışlardır.

Nâzım Hikmet gecesi

■ Büyük Türk Ozanı Nâzım Hikmet için, Cenevre'de 10 Mayıs günü bir gece düzenlenmiştir. Salle des Fêtes de Théâtre de Carouge tarafından «yarımyüzyılın en büyük Türk şairi» olarak ilân edilen Nâzım Hikmet'in eserlerinden parçalar sunulmuştur.

16 mayıs

Demirsoy'a cevap

■ Tekstil İşçileri Sendikası'nın ilerici genel başkanı Rıza Güven bir basın toplantısı düzenleyerek «milli gelirden payımızı alıyoruz» diyen Türk İş Genel Başkanı Seyfi Demirsoy'u şiddetle eleştirmiş ve şöyle demiştir : «Demirsoy ortalama ücreti 800 lira olarak gösteriyor. Aslında Türkiye'de bu sayıya erişmiş ortalama ücret yoktur. Ortalama ücreti refah seviyesi olarak gösterenler emek sömürücüleridir. Ayda 5 bin liranın yanında lüks yaşantı Demirsoy'u böyle konuşturmaktadır.»

2 kitap toplatıldı

■ Kuzey Vietnam'lı general Vo Nguyen Giap'ın Habora Yayınevi tarafından yayınlanan «Vietnam'da Halk Savaşı ve Amerika» adlı eseri, İstanbul 2. Toplu Asliye Ceza Mahkemesi'nin kararıyla «komünizmi övdüğü iddiasıyla toplatılmıştır. Payel Yayınevi'nin yayınladığı Jean Freville'in «Lenin Sanat ve Edebiyat» adlı kitabı da toplanmış. böylece her iki yayınevinin toplatılan kitaplarının sayısı sekize yükselmiştir.

17 mayıs

DTCF'de baskı

■ DTCF Dekanı Emin Bilgiç'in Atatürkçü ve toplumcu öğrenciler üzerindeki baskısı devam etmektedir. Bir «Halk ozanları gecesi» hazırlayan DTCF Sosyalist Fikir Kulübü üyeleri, gecenin duyurulmasını sağlamak amacıyla bütün fakültelere ilanlar asmışlar ve kantinlerde biletleri satışa çıkartmışlardır. Bütün fakültelerde bu durum normal şekilde devam ederken kulüp üyelerine kendi fakülteleri olan DTCF'de duyuru asmak imkânı verilmemiştir. Fikir Kulübü sert bir bildiri yayınlayarak bu Ortaçağ zihniyetini takbih etmiştir.

Kazmacılar...

■ Biga'ya bağlı Yeniçiftlik Köyü'nde toprak yüzünden bir arbede olmuş, 17 kişi ağır yaralanmıştır. 1963 yılında kurutulan Ece Gölü'nün 8 bin dekarlık tarım alanının sadece 20 tapu sahibi tarafından işletilmek istenmesi ve gölü kurutan 200 kazmacıya hiçbir işletme hakkı tanınmaması üzerine çıkan arbedede köylüler taş, sopa, tırpan ve kazmalarla birbirlerine girmişlerdir.

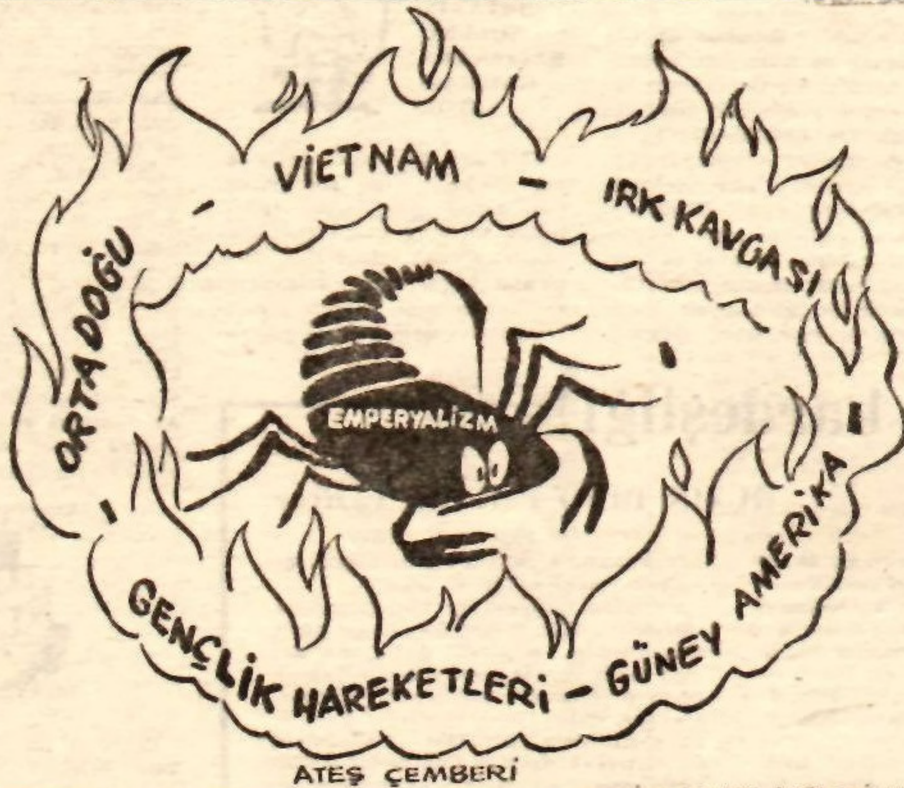
18 mayıs

TİP'e saldırı

■ Türkiye'nin çeşitli yerlerinde TİP toplantılarını basan AP'li zorbalar İstanbul'da da Fatih İlçesi'nin Çarşamba Semti'nde düzenlediği toplantıya taş ve sopalarla saldırmışlar üç partiliyi ciddi şekilde yaralamışlardır. Olaylara zabıta seyirci kalmış, Fatih Emniyet Başkomiserliği, daha önce 298 sayılı kanun gereğince TİP tarafından yapılan bildirimi kabul ettiği halde aynı gün toplantıda tedbir alınması yolunda yapılan bir müracaatı, kendi bölgesi dışında bulunduğu gerekçesiyle reddetmiş ve zorbalar hiçbir engelle karşılaşmadan toplantıyı sabote etmişlerdir.

Aşıkların bildirisi

■ NATO'YA HAYIR kampanyası sırasında gençlerin saldırıya uğraması ve polis tarafından coplanması üzerine yeni kurulan Halk Ozanları Derneği bir protesto bildirisi yayınlamıştır. Bildiride «NATO'ya hayır diyen devrimci kardeşlerimizin coplanmasını demokratik düzene bir darbe sayıyoruz» denilmektedir.

ATEŞ ÇEMBERİ

TAKSİMDE NATO AMBLEMİ YAKILDI (BASIN)

İNSANLIK TARİHİNDE YILDIZIN PARLADIĞI ANLAR (STEFAN ZWEIG)

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Sömürüye paydos kendine oy ver!

Sosyalist hareketin daha büyük kitlelere mal olduğunu gösterecek olan 2 Haziran seçimleri yaklaştıkça, TİP'e ve TİP'i destekleyenlere yöneltilen saldırılar ve komplolar da artıyor. Egemen sınıflar ve onların temsilcisi olan burjuva partileri panik içinde... TİP'in oyları arttığı takdirde, sosyalizmin Türk Milleti tarafından istenmediği, reddedildiği yalanını daha fazla yutturamayacaklarını pekâlâ biliyorlar... Biliyorlar ki, TİP'in 2 Haziran seçimlerindeki oy artışı, 1969 genel seçimlerinde misliyle yansıyacak, sosyalist hareket belki de daha güçlü bir grup halinde emekçi halkın sesini parlamentoda duyurmaya devam edecek... İşte bunun için, tam seçim konuşmalarının başladığı bir sırada, AP tarafından TİP aleyhinde kitaplar yayınlanmış, olağanüstü toplantıya çağırılan Milli Güvenlik Kurulu'na TİP'le ilgili dosyalar getirilmiş, besleme gazetelerde TİP'e karşı suçlama kampanyası açılmış, AP'li zorbalar, TİP'in mahalle ve köylerde düzenlediği seçim toplantılarını basmakla görevlendirilmiştir. Bütün bunlar son bir haftanın gelişmeleridir ve uzun süreden beri TİP'e karşı hazırlanan sindirme kampanyasının son halkalarını teşkil etmektedir. Ama, TİP'lileri bu baskılar, tehditler sindiremeyecek, aksine sosyalistlerin mücadele azimlerini şiddetlendirecektir.

AP nin devlet kuvvetlerini kullanarak ve zorbalığa dayanarak sürdürdüğü bu sindirme kampanyasına CHP daha sinsice metodlarla katılmaktadır. Egemen sınıflar tarafından CHP'ye verilen görev, bizzat genel başkan İnönü'nün de Milliyet Gazetesi'nde açıkladığı gibi, artık önüne geçilemeyeceği anlaşılan sosyalist akımı yozlaştırmak ve TİP'e yönelen oyları çelmektir... Politika tarihine ikiyüzlülüğün en hinoğluhince örneklerini geçirten CHP, sosyalist hareketi yozlaştırmak için birden bire solcu kesilmiş, halk düşmanı kadrosuyla «halktan yanalık taslayarak binbir «düzen»bazlığa girişmiştir. CHP bir yandan solculuk taslarken, bir yandan da partinin resmi organı Ulus'ta tüneyen bir jurnalci, «Marksist-Leninist» diye suçlamağa çalıştığı sosyalistlerin çok yakında devlet kuvvetlerine hesap vereceklerini ilan ederek polislikte iktidarın İçişleri Bakanı Faruk Sükan ile yarışa çıkmıştır. Bu ne biçim solculuktur ki, egemen sınıfların hizmetindeki kuvvetler adına sosyalistleri mahkum ettirmeğe çalışır.. Sonra da CHP yöneticileri, kör değneğini beller gibi, sabahtan akşama kadar «düzen değiştirmek»ten söz ederler... Bu düzenin anti-demokratik kanunları arkasına gizlenerek, bu düzenin emrindeki kuvvetlerle işbirliği yaparak sosyalistleri tehdit edenler mi bu düzeni değiştireceklerdir?.

Hem, düzen, öyle «hikmet-i hükümet» zihniyetindeki bir kaç politikacının «değiştireceğiz» demesiyle değişmez. Bu, düzen değiştirmek değil, olsa olsa «düzen»bazlık olur! Düzeni değiştirecek olan, mevcut üretim ilişkilerinden memnun olmayan üretim güçleridir, yani emekçilerdir; ve emekçilerle birlikte ilerici gençlik ve toplumcu aydınlardır. Yani halktır... Cumhuriyet Halk Partisi'nin ise, isminin ikinci kelimesinden başka «halk»la hiçbir ilişkisi kalmamıştır. Bir transfer sendikacısının bir şehirde belediye başkan adayı gösterilmesiyle de bir partinin «halktan yana» olması mümkün değildir. Çünkü o sendikacının başı çektiği CHP aday listesinde yine tüccarı, müteahhidi, kapitalistiyle egemen sınıf temsilcileri ağır basmaktadır... Oysa, Türkiye İşçi Partisi'nin aday listeleri, işçisi, köylüsü, küçük esnafı, toplumcu aydını, üniversitelisiyle tamamen halkı temsil etmektedir. Üstelik TİP listelerinde yer alan adaylar, sosyalist ve bağımsız bir Türkiye'nin kurulması için kavga verdiklerinin bilincindedirler... Onun için, önümüzdeki mahalli seçimlerde, sosyalistler CHP'nin ve TİP'in oylarını CHP'ye çelmek için yayın yapan gazetelerin gözboyayıcılığına kapılmamalı ve şu slogan etrafında birleşmelidirler : SÖMÜRÜYE PAYDOS, KENDİNE OY VER!

BURJUVA PARTİLERİ TELAŞTA

• AP'nin tertiplerine, CHP'nin «halktan yana» görünüp sosyalist oyları çelme gayretlerine rağmen TİP, gün geçtikçe çığ gibi ilerliyor...

Geçen hafta başlayan seçim kampanyası, partilerin büyük emekçi kitleleri karşısındaki durumlarını, gerçek niyetlerini, neyi yapabileceklerini ve neleri yapamayacaklarını ortaya koymuştur.

Seçim kampanyası açılır açılmaz Demirel iktidarının sözcüleri, dillerinin altındaki baklayı çıkarmışlardır. AP Genel Sekreteri Orhan Süersan, Manisa'nın Salihli İlçesi'nde yaptığı konuşmada; **«Türkiye Cumhuriyeti tarihinde beş defa anayasa değiştirilmiştir. Milletin isteğine göre, AP'nin görüş felsefesine dayanan bir anayasa hazırlanacaktır»** demiştir. AP'nin yayın organları da, anayasanın değiştirilmesi yolunda kampanya açmışlardır.

Aslında Demirel de, kendisini destekleyenler de, AP'nin anayasayı değiştirmek için gerekli üçte iki çoğunluğu sağlayamayacağını, bu çoğunluk sağlansa dahi anayasayı değiştirmenin o kadar kolay olmadığını bilmektedirler. Demirel'in asıl amacı, seçim kampanyasının ağırlık merkezini anayasa tartışmalarına kaydırarak AP içindeki mücadeleyi kamufle edebilmektir.

Teşkilâtın sesine kulaklarını tıkayan Demirel'in, İlhami Soysal'ı dövmekten sanık Salih Raci Tekin'in dayısı Ekrem Barlas'ı Ankara Belediye Başkan adaylığına tayin etmesi ve İçişleri Bakanı Sükan'ın nüfuzunu Atabeyli için kullanması ile AP içinde patlak veren mücadele henüz durulmamıştır. Genel Merkez'e küsen teşkilât, AP büyük kongresinde hesap sormaya hazırlanırken, ortaya yeniden Necmettin Erbakan sorunu çıkmıştır.

Odalar Birliği Genel Sekreterliği'nden uzaklaştırıldıktan sonra senatör olma yolları da tıkanan Necmettin Erbakan'ın, emrindeki Müslüman Kardeşler teşkilâtının desteğinde harekete geçtiğinin açıklanması, AP'nin üst kademe yöneticileri arasında telaş, aynı zamanda korku yaratmıştır.

Senatör olma yolları da tıkandıktan sonra Erbakan, Demirel ve arkadaşlarından intikam alabilmek için Odalar Birliğini kullanmayı kararlaştırmıştır. Mersin'in ünlü tüccarlarından Mustafa Nihat Sönmez'in müesseselerine genel müdür olan Erbakan, hedef olarak Odalar Birliği genel başkanlığını seçmiştir. Sırrı Enver Batur'un kesin olarak adaylığını koymama yolunda karar alması ve genel kurulun 20 Mayıs'ta toplanması, Müslüman Kardeşler'in işini kolaylaştırmıştır. Mersin Odası'nın çeşitli oda ve borsalara gönderdiği 1508 sayılı yazı ile Erbakan'ın Odalar Birliği Genel Başkanlığı'na adaylığını koyacağı açıklanmıştır.

Emekçi kitleleri, komplolara rağmen TİP'te bir araya geliyor...

İşbirlikçiler, Masonlar ve ithalat ile ihracatı kontrolları altında bulunduran azınlıklar, Batur'u tekrar genel başkan seçmek için yoğun bir çalışmaya girerlerken, karşı taraf şu propagandayı işlemeye başlamıştır:

«Batur, bir yahudi şirketinin hissedarıdır. Batur, yıllarca C.H.P. İstanbul İl Başkanlığı'nı yapmıştır. Batur, kotaların dağıtımında azınlıkları kollamıştır.»

Bu arada, Erbakan da boş durmamış ve Süleyman Demirel'in kardeşi Ali Demirel ile bazı yerlerde görünerek kendisini Başbakan'ın desteklediği havasını yaratmaya çalışmıştır. Çocukluk arkadaşı olan Necmettin Erbakan ile Ali Demirel'in bir arada görünmeleri, Başbakan'ın kardeşinin kulağını çekmesine kadar devam etmiştir.

Odalar Birliği bünyesi içinde dağınık sanayicilerin teşkilatlanmasını, sanayiciler ve ithalatçılar arasındaki mücadelenin sona erdirilmesini ve federatif bir sisteme gidilmesini sağlamak amacıyla Batur'un öne aldığı Odalar Birliği Kongresi, hiç beklenmedik şekilde genel başkanlık savaşı havasına bürünmüştür. Hafta sonunda yapılan seçimleri kazansa da, kaybetse de, Erbakan intikam almak için mücadelesine devam etmek kararındadır...

CHP'DEKİ GÖBEKÇİLER ORTANIN SOLUNU SAĞCILARA GAMMAZLIYOR

CHP ise, bir başka çekişmenin içindedir. Özel doktorunun bildirdiğine göre, CHP Lideri İnönü seçim gezisine çıkmayacaktır. Çünkü, doktorlar, İnönü'nün bu geziler dolayısıyla sarsılabileceğini, bunun sorumluluğunu üzerlerine alamayacaklarını açık açık söylemişlerdir.

Osman Soğukpınar'ın Ankara Belediye Başkanlığına seçilmesi için bütün ağırlığını ortaya koyan Ortanın Solu takımının Anadolu'yu ihmal etmesi, Göbekçiler'in eline yeni bir koz vermiştir. Cumhurbaşkanlığı kontenjanından senatörlük vadiyle Halil Sezai Erkut'u şimdilik saf dışı eden Ecevit ve arkadaşlarını, 2 Haziran seçimlerinden sonra yeni sürprizler beklemektedir.

Göbekçiler'e göre, 2 Haziran seçimlerinde CHP'nin oy yüzdesinde geçen seçimlere oranla düşme olacaktır. Bu da, Ortanın Solu'nun tutmadığını gösterecektir. Seçim sonuçlarını bekleyemeyecek kadar sabırsız olan Göbekçiler, CHP Olağanüstü Kurultayı'nı sıcağı sıcağına toplamanın yollarını araştırmaktadırlar. Seçimlerin yenilgiyle sonuçlanması, olağanüstü kurultayın toplanmasını kolaylaştıracak ve büyük ihtimalle Ortanın Solu'nun tasfiyesini sağlayacaktır. Bu noktadan hareket eden Ecevit aleyhtarları, seçim propagandasına katılır gibi görünmekte, fakat hiçbir şey yapmamaktadırlar. Hattâ AP basınına el altında CHP aleyhine haber ve dokümanlar sızdırmaktadırlar.

CHP'nin bir sendikacıyı Ankara Belediye Başkanlığına aday gösterip **«halktan yana»** görünmeye kalkışması, bütün aday listeleri açıklandıktan sonra inandırıcı olmaktan çıkmıştır. Zira, CHP'nin belediye meclisi adayları içerisinde meslekler itibariyle yine tüccarlar, müteahhitler, kapitalistler, işadamları ağır basmaktadır. CHP Ankara'da seçimi kazansa ve bir sendikacı belediye başkanı olsa bile, kapitalistlerin geniş ölçüde yer aldığı bir belediye meclisinin halka hizmet etmesi mümkün değildir.

Bu itibarla, bir sendikacıyı **«halktan yana»** görünmek için mostralık olarak başkanlığa aday göstermek, aslında halka karşı olan bir ekibi emekçi kitlelerin gözünden saklayamayacaktır.

Fransa'da işçi - öğrenci kardeşliği!

GÜZİN DİNO Paris'ten yazıyor

Sorbonne Üniversitesi görülmedik günlerini yaşıyor. İşçi sendikalarının da katıldığı 800.000 kişilik gösteriden sonra öğrenciler Sorbonne'u işgal ettiler.

Dün akşam başlayan bu olay geceli gündüzlü süreceğe benziyor; bu işgal, sadece bir gösteri olarak kalmayacağa benziyor.

Öğrenciler fakültelerine girer girmez komitelere ayrılıp, hemen, «işçi-öğrenci birliği» parolası altında, Üniversite devrimini yapmak üzere işe koyuldular.

Bu sabah saat 10'daki manzara şuydu : Sorbonne'un büyük giriş holunda ders sıraları ile bölünmüş geniş bir yere yüzlerce ekmek yığılmış, başında bir öğrenci bekliyor, tartışmalardan bitkin, aç susuz çıkanları besliyor (dün akşam radyo, Tıp Fakültesinden geceyi geçirmek için 1500 franklık sosis ve kamamber peyniri satın aldığını söylüyordu).

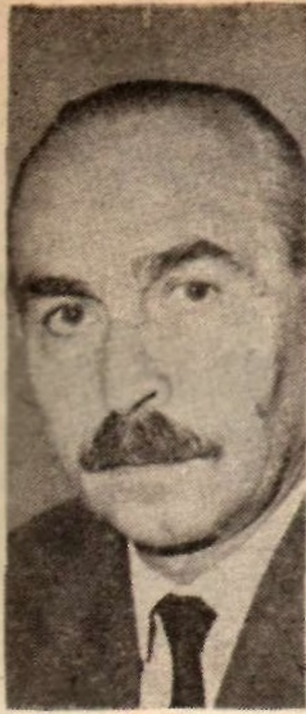
Sorbonne'un büyük amfisinde (3000 kişilik) genel konuşma var, mikrofona gelenler, öğrenci-işçi ilişkileri üzerine söz alıyorlar; çeşitli sorular cevaplar; bir kız öğrenci soruyor **«çalışan bir öğrenci işçi midir?»**

İspanyol asıllı bir işçi söz aldı : **«eğer günün bu saatında aranızda bulunabiliniyorsam, gece çalışıyorum da ondandır» dedi, «sizler bizim okuyabilmemizi sağlamak istiyorsunuz, biz de sizden rica ediyoruz, okumanızı aksatmayın, ama elbetteki bir yandan da başlamış olduğunuz bu kültür savaşını eylem düzeyinde sürdürün ve sonuçlara bağlayın»,** çok uzun alkışlandı işçi; zâten evvelki geceden beri, Bulvar Saint Michel'de can kardeşi gibi dolaşıp konuşuyorlar genç işçilerle öğrenciler.

Büyük amfiden çıktım, ünlü avluya (cours de la Sorbonne) geçtim; bütün kıyamet, bu avluya, polisin, Rektör tarafından çağrılarak girmesiyle ve oradaki öğrencilerin tutuklanması ve avludan zorla çıkarılmasıyle başlamıştı 3 Mayısta. Bu gün, soldaki Viktor Hugo heykelinin boynuna bir kırmızı bayrak sarmışlar, elinde de bir kırmızı bayrak tutuyor; ortada küçük bir caz durmadan bir şeyler çalıyor; derken üst katlardan bir pencere açıldı, megafonla bir öğrenci, az sonra avluda yapılacak toplantı üzerine açıklamalarda bulundu; Descartes amfisine giriyorum; pek kolay değil; tıklım tıklım; bir komisyon kurulması söz konusu; herkese konuşma hakkı verilmiş; mikrofon elden ele geçiyor; dilekler mi önce bildirilsin, komisyon mu önce seçilsin?... uzun sürmedi, biri geldi, dedi ki : «evet herkesin söz hakkı var ama, buraya konuşmaya gelmedik, kararlar alacağız, önce komisyon kurulur dilekler ona bildirilir ve öncelikle imtihan konusuna yer verilir», sürekli alkışlarla kabul edildi bu teklif.

Oradan çıkarken bir Türk öğrenciye rastladım, 1848 ihtilâli her halde böyle durumlardan geçmiştir dedi; onu bilmem ama burada gerçekten sokaktan gelen ve oluşmaya yönelen bir kaynaşma var. Salle Liard (tezlerin savunulduğu amfi)'nin yanındaki ilân tahtası, Cumartesi'ye Mevlânâ üzerine bir tez savunulacağını bildiriyor; kütüphane kapalı; doktora yapanlara ve profesörlere açık olan merdiveninden katalog dairesine gidiyorum, tek tük öğrenci yok değil, belki de aşağıda ve sokakta yapılmakta olan kültür savaşının kaynak ve yöntemini arıyorlar kitaplıkta!

İlk defa olarak Fen Fakültesi ile Edebiyat Fakültesi arasındaki bütün kapılar açılmış (Geçen sene ne çok tartışılmıştı, profesörler katında fakülteler arası bilimsel sınırların kaldırılıp kaldırılmaması konusu). Zâten bütün kapılar açık, her yere giriliyor, çıkılıyor, rahat, kolay... tartışmalar sert, keskin ama çekici... bütün duvarlarda «Yasağa yasak» parolası. Ortalığın öyle rahatlamış bir bir hali var ki... hele on gündür geçirilen, çetin, boğucu-ağlatıcı bombalı, sopalı, taşlı günlerden sonra, insan kendini, zor sancılardan sonra doğan bir çocuğun loğusa evinde sanıyor ; gerçekten de yeni bir şey doğdu Sorbonne'da.

AYBAR
— Hedef: 1969 —

Emekçilerin partisi bilime dayanıyor

Buna karşılık TİP bütün şehirlerde belediye başkanlıklarına işçileri ve sendikacıları aday gösterdiği gibi, belediye meclisi ve il genel meclisi adayları da hep emekçidir.

TİP, emekçileri kendi kaderlerine sahip olmağa davet ederken, onlara halktan yana bir eylemin yollarını da bilimsel incelemelere dayanarak göstermektedir.

Üniversite öğretim üyelerinin, eski planlama uzmanlarının katıldığı TİP Genel Merkez Bilim Kurulu, uzun çalışmalardan sonra 1968-1969 döneminde Türkiye'nin ekonomik durumunda beklenen gelişmeleri, dünyadaki ekonomik bunalımın Türkiye'deki sınıflar üzerinde etkilerini, tarım kesimindeki durumu ve gelişmeleri, bunalımın hakim sınıflar üzerindeki etkisini, Türkiye'deki başlıca sosyal ve siyasal gelişmeleri, dünyadaki siyasal gelişmeleri 40 sayfalık bir raporla tesbit etmiş, bütün teşkilâta göndermiştir.

Raporun girişinde; «Yapılan gözlemler 1968-1969 yıllarında Türk ekonomisinin oldukça önemli bir bunalım içine girdiğini göstermektedir. Bu bakımdan önümüzdeki yıllarda Türkiye'deki siyasal olaylar yakın geçmiştekinden farklı bir ekonomik ortam içinde gelişecektir. Bu bunalımın, emekçi kütlelerini nasıl etkilediğini ve etkileyeceğini izlemek, aydınlatma ve uyandırma görevini kolaylaştıracaktır. Meseleleri böyle bir dönem içinde düşünmek, 1968 ve 1969 seçimleri arasında bir devamlılık ilişkisi kurulmasını sağlayacaktır» denilmektedir.

Bilim Kurulu, daha sonra, 1968-1969 dünya bunalımının Türk ekonomisi üzerindeki etkilerini şöyle özetlemektedir:

«Tarihlerinin en uzun yüksek konjonktür dönemini yaşamış olan kapitalist ülkelerin, 1967 ve 1968 yıllarında ciddi bir bunalım içine girdiği görülüyor. Amerika Birleşik Devletleri'nin ödemeler dengesindeki olumsuz gelişmeler, doların kapitalist dünyada uluslararası bir para olma durumunu sarsmış ve bu, son haftalardaki altın buhranını ortaya çıkarmıştır. Altın buhranı Stockholm anlaşmasıyla geçici bir çözüme bağlanmış görünmektedir. Fakat, bu çözüm, kapitalist ülkelerdeki bunalımın devamını geri almaktadır.

Kapitalist dünyadaki bunalımın, kaderini kapitalist ülkelerle ekonomik ilişkilere bağlamış olan az gelişmiş ülkelerde önemli etkileri olacaktır. Dünya ticaret hacmindeki azalma, az gelişmiş ülkelerin ihraç mallarına olan talebi azaltacaktır. Böylece, bu ülkelerin ithal imkânları azalacaktır. İthalatlarının önemli bir kısmını dış kredilere bağlamış ülkelerde ise; kredi imkânlarının daralması, ithalatı daha da daraltacaktır. Türkiye bu şekilde etkilenecek az gelişmiş ülkeler arasındadır.

Türkiye belki 1954-1957 dönemine benzer bir gelişmeye yaklaşmaktadır ve Türk ekonomisi bugün böyle bir bunalımdan daha şiddetle etkilenecek bir yapıdadır.

Türkiye'de kurulu düzenin çelişmelerinin açığa çıkması, emekçi kütlelerinin bilinçlenmesini hızlandırmakta, bu bilinçlenme sonucu, evvelce dağınık hedeflere yöneltilen tepkiler, artık düzenin temellerine yönelmektedir. Önümüzdeki bunalım, bilinçlenmeyi daha da hızlandıracak, emekçi kütlelerinin tepkilerini şiddetlendirecektir. Bu tepkileri, düzeni değiştirecek bir sonuca ulaştırmakla görevli ve sorumlu olan sosyalist akım ve örgüt, bu dönemde daha güçlü olarak daha güç bir mücadele içine girecektir. Dayandıkları düzenin temelinden sarsıldığını hisseden hâkim sınıflar ise, kütle tepkilerine ve emekçi kütlelerin örgütüne karşı direnmeleri şiddetlendirmekte ve baskılarına yeni şekiller vermektedir.»

Gerçekten de, Türkiye'de sosyal ve siyasal gelişmeler, TİP Bilim Kurulu'nun isabetle teşhis ettiği doğrultudadır.

Nitekim, egemen sınıfların en güçlü siyasî temsilcisi AP, mahallî seçimlerde kendisine başlıca hedef olarak TİP'i almış ve «İŞTE TİP» isimli bir kitap bastırarak bütün teşkilâtına dağıtmıştır.

SÜKAN'IN İFLAS ETMİŞ TERTİPLERİ YİNE SAHNEDE

28 sayfalık büyük boy kitapta, İçişleri Bakanı Dr. Faruk Sükan'ın çeşitli tarihlerde Bütçe Komisyonu'nda, Cumhuriyet Senatosu'nda ve Millet Meclisi'nde yaptığı TİP ile ilgili konuşmalar yer almakta, kitabın arkasında ise, «Adalet Partisi yayınıdır» ibaresi bulunmaktadır.

AP, Sükan'ın hiç kimseyi inandıramayan iftiralarını tekrar piyasaya sürmek suretiyle TİP'in seçim şansını baltalayabileceği hesabındadır. Ama bu hesap yanlıştır. Çünkü, yaşama standartları arasındaki farkların gittikçe büyüdüğünü, sömürünün şiddetlendiğini, Amerikan uşaklığının yüzkızartıcı bir hal aldığını gören emekçi sınıflar, artık bu gibi iftiralara itibar etmemektedir.

Önceki pazar günü seçim kampanyasını İzmir'de açan TİP'in mitingi, AP'ye en iyi cevap olmuştur. Hava alanında araba kafileleriyle karşılanan TİP Lideri Aybar ve parlamento üyeleri, şehre büyük sevgi gösterileri arasında girmişlerdir. Binlerce İzmirli'nin «Vicdanı nasırlı değil, elleri nasırlıyız», «Ezildiğin yeter», «Sömürüye paydos», «35 milyon metre kare toprağımızı istiyoruz» yazılı dövizlerle katıldığı mitingte yaptığı konuşmada Aybar, AP'yi «içli dışlı sömürüyü teşvik etmekle» suçlamış, yüz yıllık ağa-komprador-bürokrat üçlüsünün münavebeli iktidarının son demlerini yaşadığını öne sürmüş, «AP'den oy alacak tek parti TİP'tir. Çünkü AP'nin tabanı emekçidir ve uyandıkça öz partisinin yolunu bulmaktadır. Önümüzdeki seçimler 1969'da başa güreşeceğimizin müjdecisi olacaktır» diyerek AP'nin telâşının nedenini ortaya koymuştur.

TİP Lideri ile arkadaşlarının gezisi daha sonra Manisa, Aydın, Selçuk, Söke'de de devam etmiş, gittikleri her yerde emekçi kitlelerin sosyalist harekete nasıl kafileler halinde katıldıklarını görmüşlerdir.

Bu gelişmeyi, burjuva partileri de, AP de, CHP de, MP de, GP de, YTP de, CKMP de görmekte, gizli yada açık TİP'i sabote etmeğe çalışmaktadırlar.

Ama boşuna gayret...

Aybar'ın dediği gibi, «AP iktidarının devlet çarkını bir avuç kapkaççı yararına döndürdüğü, halkın ezilip sömürülmesine vasıta olduğu ve üstelik demokrasiyi tahribe yönelip bir çoğunluk diktası peşinde olduğu iyice ortaya çıkmıştır.»

Ve kitleler artık hep bir ağızdan haykırmaktadır:

«Emekçi sınıfların iktidarı için İLERİ...
Köylüye toprak, herkese iş için İLERİ...
Emeğe göre gelir için İLERİ...
Sanayi devrimi için İLERİ...
Anayasayı yaşatmak için İLERİ...
Amerikan askerini yurdumuzdan çıkartmak için İLERİ...
Tam bağımsız, demokratik sosyalist Türkiye için İLERİ...»

Aslını yitirenler

Yaşar Kemal

Geçenlerde Aksaray meydanında bir kavgaya rastladım. Kavgacılardan birisi ortayaşlı bir işçi, ötekisi bir Üniversiteli gençti. Kavgacıların başına da yirmi otuz kadar insan toplanmıştı. Ortayaşlı işçinin hali yürekler acısıydı. Sakalları uzamış, avurtları çökmüş, gözlerinin feri yitmişti. Dişleri ağzında tek tüktü ve eğri büğrü kapkaraydı. Uzun boynu besinsizlikten daha uzamış, bir deri bir kemikliğin acıklı hüznüne bürünmüştü. Orta yaşlı işçinin giyiti de köpeklere ziyafet.. Pantalonu yer yer yırtılmış.. Paçaları salkım saçak.. Çorapsız ayakları ayakkabılarının ucundan dışarıya fırlamış. Üniversiteli iki dirhem bir çekirdek. Son modaya göre giyinmiş. Saçları taralı, gömleği naylonun en güzeli. Çizgili giyitleri pırıl pırıl ütülü. Kıravatı yakasına soktuğu mendilinin renginde. Üniversiteli genç öfke içinde.

Ben uzaktan bir tartışma olduğunu anladım. Gene diye düşündüm, bir burjuva oğlanı işçilerden birisini yakalamış, veryansın ediyor. Şu genç kuşağın okumuşu sağcı olunca çok acaip oluyor. Yirminci yüzyılda sömürülen bir ülkenin gencinin sömürücülerle birlik olması alçaklığın da alçaklığı. İnsan dünyada her suçu, her alçaklığı bağışlayabilir ama çağımızda genç bir insanın sömürgecilerle birlikte oluşunu bir türlü yutamaz. Sömürgeci Fransa'nın gençliğine bakın, sömürgeciliğe, eşitsizliğe karşı ayaklanmışlar da sömürülen bir ülkenin genci sömürücü kulluğu, köpekliği yapıyor. İnsan soyunun katmerli yozlaşmışlığı. İnsan soyunun en şerefsiz yaratığı.

Derken yüreğime su serpildi. Genç adam işçiye çıkışıyordu :

«Sana mı kaldı milyonerleri savunmak!» diye bağırıyordu. «Şu üstüne başına baksana adam.»

İşçinin elinde dinci gazetelerden birisi vardı. Ve işçi kardeşlerimiz, Natoya Hayır diye yazı yazan gençlere ateş püskürüyordu.

Üniversiteli genç, öfkeden deli divane olmuştu :

«Bu Nato,» diyordu.. «Senin o ayağındaki yarım ayakkabı yarım kalsın diye kurulmuştur,» diyordu.

İşçi :

«Dinimiz, Allahımız.» diyordu.

Delikanlı :

«Sömürücülerle birlik olmak asıl dinsizlik, Allahsızlıktır,» diyordu. «Milyonlarca Anadolu köylüsünü aç yoksul bırakmak.. Milyonlarca yoksulu soyaraktan onların bir lokma ekmeğini sömürgeciye götürüp vermek ve buna yardım etmek müslümanlık değildir. Sömürücüye fakir fıkaranın dinini kalkan etmek kâfirliğin de kâfirliği.. Alçaklığın da alçaklığı... Sömürgecilerin ve onların işbirlikçilerinin, yâni şu gördüğün zenginlerin dini sömürmeleri, dini menfur emellerine âlet etmeleri cinayettir. Şu kılık kıyafetine bak.»

Ben araya girdim, delikanlıyla işçiyi kollarına girerekten kalabalıktan çıkardım.

«Kavga etmeyin,» dedim. «Belki anlaşırsınız. Siz ikiniz anlaşamazsanız, bu sömürü düzeni sürer gider. Ve bu adamın hali perperişan sürer gider. Bu işçinin üstü başı yoksul da kafası yoksul değil mi? İşbirlikçiler, sömürgecilerin kulları, köpekleri en çok insanların, işçilerin kafalarını yoksul bırakmak isterler. Yoksul insanın çoğunun kafası da yoksul bırakılmıştır. Yüzyıldır sömürgecilerin büyük çabası yoksulların beyinlerini yıkama, onların kafalarını yoksul bırakmadır.»

Delikanlı işçiye çok kızmıştı, eli ayağı titriyordu :

«Benim tuzum kuru,» diyordu. «Döğüş senin üstüne oluyor. Sen, seni bu hale getirenlerden yana oluyorsun. Bu dünyanın en basit gerçeğini anlamayacak ne var, onun otuz kırk apartımanı var, senin gecekondun bile yok. Onun sofrasından kuş sütü eksik olmaz, sen bir kuru ekmeği bile bulamazsın. Senin cebinde beş kuruşun yok, onun milyonları yatar bankalarda. Hem de İsviçre bankalarında.. Bunu anlamayacak ne var? Senin üstüne başına bak, bir de benim üstüme başıma bak..»

İşçi gözlerini faltaşı gibi açmış :

«Allah.» diyor dualar okuyor, dört bir yana üflüyordu. «Allah, Allah sen taksiratımızı bağışla...»

Delikanlı coşmuştu :

«Allahın güzelliği, varlığı insan emeğindedir işçi kardeş. Allahın, dinin güzelliği sömürücü aletliğinde değil. İnancına bir şey demiyoruz. İnancın güzel.. Ama müslümanlık sömürücülerin, din tüccarlarının fakir fıkaranın sömürülmesinin âleti olursa din ortadan kalkar. Gerçek müslüman fakir fıkaranın ekmeğinin karşısına sömürücülerin, ecnebi firmalarının kalkanı olaraktan dini sürmez. Esas kâfirlik budur.»

Delikanlı işçiyle konuşuyor, kızgın, gözü dönmüş işçi gittikçe yumuşuyordu.

Delikanlıyla işçi kardeş kardeş, barışmış, kolkola vermişler habire konuşuyorlar, tartışıyorlardı. Ben onlardan ayrılırken :

«İkiniz anlaşmadan Türkiyede ve dünyada hiç bir şey halledilmez.»

Bütün yük de güzel giyinmiş delikanlıya düşüyordu. Yoksul bırakılmış insanı elinden geldiğince uyaracaktı. Öfkelenmeden, sabırla. Her genç bu kavgada, işçinin köylünün yoksulluğu, uyumuşluğu karşısında hiç öfkelenmeyecek, bir Hazreti Eyüp sabrıyla emeğini, dinini, ailesini, milliyetini sömürgecilerin nasıl sömürdüğünü durmadan, durmadan anlatacaktır.

Bir de «Aslını yitiren haramzadeler,» var. Satılmış, işçiye sırt dönmüş sendika ağaları... Sömürücü Amerikanın kulluğunu yapan, işçi sınıfının sınıflığını inkâr eden... Sınıf savaşını inkâr eden... Kör olası gırtlaklarına fazla birkaç sömürücü kuruşu daha girsin diye. Patron köpekliği yapan.. Onlar bugün de yarın da, sağken-ölüyken de, milletçek de, çocuklarınca da lanetlenmiş kişilerdir. İnsanlar bir gün onlardan o kadar iğreneceklerdir ki, yüzlerine tükürmeyi bile kendilerine yediremiyeceklerdir.

Yalnız burada, benim onlara bir iki sözüm var : Siz de bir zamanlar işçiydiniz, köylüydünüz efendiler. Siz de bütün köylüler, işçiler gibi yoksuldunuz efendiler. O yoksullar ananızdı, babanızdı efendiler... Siz o yoksulların yoksulluğunu sattınız. Siz ananızı, babanızı, kardeşlerinizi sattınız, efendiler... İnsanlığın bütün lâneti üstünüze olsun, efendiler. «ASLINI YİTİREN HARAMZADELER!»

17 kuruluşun ortak çıkışı: NATO'ya HAYIR

• **Sağcı zorbaların saldırılarına, polisin önleme gayretlerine rağmen «NATO'YA HAYIR» Haftası büyük başarıyla yürütüldü ve halk tarafından da desteklendi..**

Osman S. AROLAT

Devrimci gençler Taksim Anıtı'nda 3 metrelik NATO amblemini yakıyor...

İSTANBUL Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği, İstanbul Teknik Üniversitesi Teknik Okullar Talebe Birliği ve Fikir Kulüpleri Federasyonu İstanbul Sekreterliği'nin çağrısına uyan 17 örgüt, 14-19 Mayıs tarihleri arasını «NATO'YA HAYIR» haftası olarak ilân ettiler.

NATO'YA HAYIR Haftası'nın başlamasıyla birlikte, sağcı unsurların ve hükümet kuvvetlerinin zorbalık hareketleri de başladı. 13 Mayıs gecesi caddelere yazılar yazarak, afişler asarak haftanın anlamını belirten öğrenciler, sağcı grupların saldırısına uğradı. Ayrıca, polis, 106 öğrenciyi yakalayarak 14 mahallî karakolda nezaret altına aldı. İfadeleri alındıktan sonra serbest bırakılan öğrencilerin kullanmakta oldukları malzemeler ellerinden alındı, boyaları yerlere döküldü. Polise boya dökmenin ve afişleri alakoymanın üstlerine vazife olmadığı gençler tarafından hatırlatıldı ise de, sadece 15 lira para cezası gerekirken bu olay için izinleri kaldırılan toplum polisi, kendisine verilen usulsüz emri büyük bir sadakatle yerine getirdi.

Haftanın ilk önemli olayı ise Çarşıkapı geçidi civarında meydana geldi. Burada akşam saat 19'dan itibaren nöbet tutmağa başlayan İlim Yayma Cemiyeti Yurdu öğrencileri, sabaha karşı saat 3.30'da yerlere yazı yazan yirmi kadar öğrenciye taş ve sopalarla saldırdı. Ancak, civardaki öğrenci yurtlarından gelen diğer devrimci gençler, yerlere yazı yazan gençleri korudular.

Gençler daha sonra Hürriyet Meydanı'na «NATO'YA HAYIR» yazdılar. Gericiler burada gençlerin üzerine saldırdı ve çatışma saat 4.30'a kadar sürdü. Polis olayların başlamasından 40 dakika sonra bir jeep'le olay yerine geldiyse de, taş atışına 30 dakika süreyle seyirci kaldı. Olaylar, ancak saat 5.30'da gelen toplum polisleri tarafından bastırıldı. Bu sırada toplum polisi müdürü, harekete karışan gruplardan sadece devrimci gençleri yakalayarak 6'sını emniyet müdürlüğüne gönderdi. Emniyet Müdürlüğü, gençleri mahallî karakola sevketti. Karakolun önünde yüzü aşkın öğrenci toplandığı için toplum polisi güvenlik tedbirleri almak zorunda kaldı. Bu arada karakol önünde yazı yazmakta olan bir genç de polisler tarafından yakalanarak tartaklandı.

Sorguya çekilen gençler, kendilerine taş atanların da karakola getirilmesini ısrarla istediler. Şikâyetçi olduklarını belirttiler. Ancak gençlerin bütün ısrarları neticesiz kaldı. Saat 7.30'da tekrar Emniyet Müdürlüğüne götürülecekleri söylenen öğrenciler kapı önünde salıverildiler.

Ertesi gün Taksim Alanı'nda bir basın toplantısı düzenleyen gençler NATO amblemini yaktılar ve basına verdikleri bildiride NATO'ya «hayır» demelerinin nedenlerini şöyle açıkladılar:

«Varlığını yoksul ülkeleri sömürmekle sürdürebilen emperyalist Amerika, bu çıkar düzenini devam ettirmek amacıyla askeri bir garanti aradı ve NATO'yu kurdu. 1949.

Bir umacı yaratarak, soyduğu ülkeleri «komünizm» tehlikesiyle korkuttu ve yandaş birer güç olarak bu örgüte kattı. Nitekim yeryüzünde emperyalizme karşı ilk kurtuluş savaşını vermiş olan Türkiye'miz, ne gariptir ki, bu oyuna düşerek, kurtuluş savaşlarının baş düşmanı ve emperyalizmin sömürü aracı NATO'ya girdi. 1952.

O günden bu yana NATO hep aleyhimize çalıştı. Emperyalizme karşı ilk kurtuluş savaşını veren ordumuz, sonradan NATO'ya girmemiz nedeniyle Kıbrıs'ta bile kendi öz çıkarlarımızı korumaktan alakonuldu.

Emperyalistlerin tepesine kurulduğu merkeziyetçi NATO kumanda zincirinden dolayı, Türkiye'nin NATO içinde kalıp yeni statüler arama olanağı yoktur.

Bu nedenlerden emperyalist Amerika'nın hasta ekonomik yapısının askeri uzantısı olan NATO'ya «hayır» demek şarttır.

NATO'ya hayır diyoruz, çünkü Amerika'ya karşıyız.

NATO'ya hayır diyoruz, çünkü, emperyalizme karşıyız.

NATO'ya hayır diyoruz, çünkü, emekçi halk yığınlarının, yani Türkiye'nin çoğunluğunun çıkarlarından yanayız.»

Aynı günün gecesi Taşlıtarla Yıldırım Sineması'nda kampanyanın halka anlatılması için düzenlenen toplantı bini aşkın vatandaş tarafından izlendi. Folklor gösterileri ve halk ozanlarının katıldığı toplantıda İ.T.Ü.Ö.B. Başkanı Harun Karadeniz ve FKF. İstanbul Sekreteri Veysi Sarısözen birer konuşma yaparak NATO'nun ülkemize zararlarını anlattılar. Daha sonra halk arasında konuşmak isteyenler mikrofona çağırıldı ve NATO hakkındaki görüşlerinin açıklaması istendi. Halk arasından bu çağrıya uyanlar görüşlerini belirttikten sonra hep bir ağızdan «NATO'ya hayır!» diye bağırıldı.

15 Mayıs Çarşamba günü Teknik Üniversite'de düzenlenen konferansta Doçent Çetin Özek, «Emperyalizm ve NATO» konusunda bir konferans verdi. İlgiyle izlenen bu konferansında Özek, «NATO'nun emperyalistlerin savunma aracı olduğunu» belirterek kesinlikle bu teşkilâttan çıkılması gerektiğini açıkladı.

15 Mayıs günü kampanyaya Ankara'daki gençler de katıldılar. Fakat polis, Ankara'da da gençlerin direnme haklarını kullanmalarını engelledi. Afiş asan ve yerlere «NATO'YA HAYIR», «KAHROLSUN AMERİKA» yazan gençlerin afişleri polis tarafından yırtıldığı gibi, yazıları da kireçle kapatıldı. Gençlerden beşi polisler tarafından tutuklanarak Anafartalar ve Bahçelievler karakoluna götürüldülerse de, suçsuz oldukları anlaşılarak savcılığa sevkedilmeden serbest bırakıldılar.

17 ve 18 Mayıs tarihlerinde afiş yapıştırmağa ve yazı yazmağa devam eden gençler, devamlı olarak polis tarafından engellendiler. Ellerinden malzemeleri alınıp boyaları yerlere dökülen gençlerin yazabildikleri yazılar da daha sonra sildirildi.

Aynı günlerde Pendik ve İstinye'de iki açıkhava sinemasında düzenlenen toplantılara halk yakın ilgi gösterdi.

Ayrıca, 19 Mayıs gecesi Açık Hava Tiyatrosu'nda, parti temsilcileri ile Çetin Özek, Selâhattin Hilav ve Aziz Nesin'in katıldığı bir açık oturum düzenlendi.

GUN SEÇIM GÜNÜ

Sen emekçi halkım

EZİLDİĞİN YETER,

DAVRAN ARTIK!..

Ve sen, ezici, yiyici, kıyıcı kompırador ve Gâvur,

DAVRANMA!

Can YÜCEL

Bu telaş neden ?

Dr. Murat SARICA

DÜNYA GENÇLİĞİ AYAĞA KALKTI...

BUGÜN iktidar partisi telâş içindedir. TİP'e karşı gerçeklerle yakından uzaktan hiçbir ilgisi olmayan suçlamalarının dozunu arttırmaktadır. TİP aleyhine bir kitap yayınladığını gazetelerden öğreniyoruz; seçim kampanyası sırasında daha başka yollara da başvuracağını kulaktan kulağa duyuyoruz.

Bu telâş neden? Çünkü AP, tarihin akış yönüne ters düştüğünü, oylarıyla iktidara geldiği geniş kütlelerle asıl dayanağı olan sömürücü sınıfın çıkarlarının çeliştiği'ni sezinlemektedir. Bu çelişme, AP'yi meydana getirenlerin **«Hayır demekte hayır vardır»** sloganıyla 1961 Anayasasına karşı çıkmalarından beri, her geçen gün biraz daha açığa çıkarak sürmektedir.

TİP'in kurulmasıyla birlikte Türkiye'de muhalefet sosyal muhteva kazanmıştır. Bugünkü muhalefet artık 1950 - 1960 yıllarının, çift Meclis, Anayasa Mahkemesi v.b. müesseselerin kurulması ve üniversite özerkliğinin gerçekleştirilmesi gibi üstyapı düzenlemeleriyle sorunlarımızın çözüleceğine inanan, ayağı yere basmayan muhalefet olmaktan bir dereceye kadar kurtulmuştur.

Öte yandan, irticaın zaman zaman başkaldırması karşısında, Atatürk Devrimlerinin muhtevası yenilenmeden, bu devrimlere yenileri katılmadan, kısacası gerici akımlara kapılmış olan vatandaşlarımızın maddi yaşama koşulları değiştirilmeden, bu vatandaşları yobazlıkla suçlamanın bir anlam ifade etmiyeceğinin anlaşılmaya başlaması, AP iktidarının telâşını arttırmaktadır.

İKTİDARDAKİ Komprador - Tefeci - Ağa üçlüsü artık 1960 öncesinin rahatlığını duymamaktadır. İşte AP kendisini son derece tedirgin eden bu gerçek muhalefetin TİP'den geldiğini pek iyi bilmektedir. Milliyet Gazetesi'nde gecikmiş olarak yayınlanan beyanatıyla sayın İnönü de bu gerçeği dile getirmiştir. Bu beyanat Ortanın Solu'nun, TİP'in emekçi halkımızı bilinçlendirme yolundaki çabalarının ürünlerine el koymak amacıyla alelâcele çırpıştırılmış bir politika olduğunu hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak şekilde belgelemektedir.

TİP'in, düzenin değişmesinin zorunlu olduğu ve bu düzen değişikliğinin ancak sömürülenlerin sömürüldüklerinin bilincine varmalarıyla ve iktidara ağırlıklarını koymalarıyla gerçekleşebileceği temel ilkesine dayanması, AP'yi fazlasıyla tedirgin etmektedir.

Nasıl tedirgin etmesin ki, AP bugünkü Anayasa düzenine de ters düşmüş durumdadır. TİP, Anayasanın eksiksiz, tastamam uygulanmasından, sömürü düzeninin ise mutlaka ama mutlaka değiştirilmesinden yanadır. Oysa AP bu düzeni sürdürmekten, fakat Anayasayı değiştirmekten yanadır. Nitekim bu amaçla Seçim Kanununu **değiştirmiş ve bir defa daha Anayasayı ihlâl etmiştir.**

BUGÜN AP'nin karşısında 1961 Anayasası ve TİP vardır. Türk toplumunun kendine özgü tarihi gelişme çizgisi, sosyalistlerin Anayasadan yana, sömürücülerin ise Anayasaya karşı olmaları sonucunu doğurmuştur. Anayasanın sosyalizme kapalı olduğu iddiaları, Anayasanın sosyal haklar ve reform anlayışıyla TİP programı arasındaki yakınlığın yarattığı telâşı bir kere daha ortaya koyarken, A. Gürkan'ın Son Havadis'te, 3 Nisan 1968 tarihinde yayınlanan makalesiyle sömürücüler ağızlarındaki baklayı çıkarmışlardır. Makalede, **«Anayasada sosyalizme geçilmesi için muazzam kapılar yapılmış ve fakat bu kapılar, bugünkü iktidar tarafından kapatılmıştır. İşte bugünkü durum budur...»** denilirken Anayasanın değiştirilmesi gerektiği açıkça belirtilmektedir.

Anayasanın 2 nci maddesinde, **«Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir devlettir»** denilmekte ve devlete iktisaden zayıf olan kişileri, bilhassa işçileri bakımından başkalarına tabi olan işçi ve müstahdemleri, her türlü dar gelirlileri ve yoksul kimseleri himaye etmek görevi verilmektedir. Oysa sanayileşmemiş, sömürecek dış pazarı olmayan bir ülkede, emperyalizmin emrindeki işbirlikçilerin meydana getirdiği bir iktidarın bu görevleri yerine getirmesine imkân yoktur. Biliyoruz ki, devlet, iktidardaki sosyal sınıftan başka birşey değildir. Birtakım çevrelerin, hem de ilerici sayılan çevrelerin! (ne hikmettir bilinmez!) devleti toplum dışı ve toplumun üstünde metafizik bir varlık saymaları, Osmanlı İmparatorluğu'nun farklı sınıfsal yapısını, Osmanlı insanının devlet kurma yeteneği ve doğal eğilimi şeklinde yorumlamaları, bu bilimsel tanımlamayı bir yana itmemiz için yeterli bir sebep olamaz. Osmanlı toplumunda temel çelişkinin bürokrasi (kapıkulu) ile emekçi halk arasında olması, hele belli bir dönemden sonra bu bürokrasinin kamu hizmetlerini büsbütün ihmal ederek emekçi halkı açık bir biçimde sömürmesi, devletin sınıfsal niteliğini değiştirmez; sadece sömürünün farklı bir üretim biçimi içinde sürdürüldüğünü gösterir.

Öte yandan Anayasamız, demokratik bir anayasa olduğuna göre, her sınıfın iktidara gelmesine açıktır. TİP'in amacı ise, sömürülen, horlanan emekçi halkın anayasa yolundan iktidara gelerek devlete, anayasanın öngördüğü sosyal niteliğini kazandırmasıdır.

Anayasamız 10 uncu maddesiyle, yine devlete sosyal adaletle bağdaşamayacak surette onu sınırlayan siyasi, iktisadi ve sosyal bütün engelleri kaldırmak görevini vermektedir. Pekiy, bu engelleri komprador-tefeci-ağa üçlüsü mü kaldıracaktır? Bunu beklemek, bu sınıfların kendi kendilerini tasfiye etmelerini istemek olur. Yoksa bugüne değin emekçi halka yukarıdan bakanlar, eli sopalılar, ceberrut devletten arta kalanlar mı yerine getireceklerdir bu görevi?

Türkiye'nin içinde bulunduğu koşullar, sosyal adaletle birlikte gerçekleşecek hızlı kalkınmanın sağlanabilmesi için radikal reformların yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Çünkü az gelişmiş bir ülkede hızlı kalkınma sağlanmadan sosyal adaletin gerçekleştirilmesi mümkün değildir. Türkiye'yi sosyal adalete götürecek yol, adam başına düşen milli geliri bizden kat kat yüksek olan ve az gelişmiş ülkeleri sömüren ülkelerinkinden elbette farklı bir yol olacaktır.

Sayın Mümtaz Soysal'ın belirttiği gibi, **«Hem hızlı kalkınmayı, hem de sosyal devlet ilkesini birlikte yürütmek isteyen ülkeler, ister istemez, sosyal adalet içinde hızlı kalkınma formülüne uygun düşecek kapitalist olmayan bir gelişme yöntemi seçmek zorundadırlar.»** (1)

TİP Anayasanın paralelinde kapitalist olmayan yolu gerçekleştirecek olan sınıfın, yani işçilerin, fakir köylülerin, küçük esnaf ve zanaatkârların, arkasız küçük memurların, emekten yana aydınların, tüm Türk emekçilerinin partisidir. İşte emperyalizmle işbirliği halinde olanların, hesaplarını emekçi sınıfın dışında ve onun üstüne kuranların telâşlarının sebebi.

Bugün emperyalizme ve kapitalizme karşı direnmek, ancak emekçi sınıfın kendi partisine sahip çıkmasını hızlandırmakla, anti-emperyalist mücadeleyi emekçi sınıfa maletmeye çalışmakla mümkündür. İşte TİP bu mücadelenin öncülüğüne sahip çıktığı içindir ki, karşı cephenin telâşı artacak, kendini kurtarma çabalamaları onu Anayasayı değiştirerek etrafına tagizm duvarı çekmeye itecektir. Ama tarihin akış doğrultusuna ters düşen bu çabalamalar mutlaka yenilgiye uğrayacaklardır...

(1) **Mümtaz Soysal: Anayasaya Giriş, Ankara 1968 S: 180.**

ihtilal zafere ulaşıyor

El Mundo Gazetesi, ihtilalin zaferini ve Batista'nın kaçışını ilan ediyor...

Sierra del Escambray'a vardığımızda, bizlere verilen ilk görev şu şekilde açıklanmıştı; başta muhabere merkezleri olmak üzere, düşman birliklerini devamlı şekilde tedirgin etmek ve genel seçimlerin yapılmasını önlemek. Ne var ki, seçimlere çok az bir zamanın kalmış olması ve üstelik, devrimci çevreler arasında kan dökmeye varacak kadar iç çatışmaların çıkması yüzünden, görevin başarılabilmesi daha da güç bir hale gelmişti.

Genel seçimlerin yapılmasını engelleyebilmek için civar köylere hücuma geçtik. Adanın merkez bölümündeki zengin ovalar üzerinde kurulmuş bulunan **Caiguan, Fomento ve Sancti Spiritus** adlı şehirleri ele geçirmek üzere stratejik plânlar hazırladık. Aynı günler içerisinde, **Guinia de Miranda'**daki küçük askeri garnizonu düşmandan almış, fakat daha sonra **Banao'ya** yaptığımız saldırıdan iyi bir sonuç elde edememiştik. Diyebilirim ki, seçimlerin yapılacağı 3 Kasım tarihinden hemen önceki günler, bizler için görülmemiş bir faaliyet içerisinde geçmişti. Kumandam altındaki birlikler bölgenin her tarafına saçılmış ve o civarda ancak pek az sayıdaki bir seçmen kütlesi oy sandıklarına gidebilmişti. Eyaletin Kuzey kesiminde **Camilo Cienfuegos'**un kumandasındaki gerilla birlikleri ise, o bölgedeki seçimleri tümüyle sekteye uğratmıştı.

Oriente eyaletinde hemen hemen seçim diye bir şey yapılamamıştı. **Camaguey** eyaletinde seçimlere katılma oranı biraz daha yüksekti. Batıda ise, dikta yönetiminin bütün zorlamalarına rağmen, oy kullananların sayısının çok düşük olduğu görülmüştü. **Las Villas'**da halkı pasif direnmeye ve gerilla çalışmalarını örgütlemeye yeteri kadar zamanımız olmamasına rağmen, burada da halkın kendiliğinden seçimlere katılmadığı dikkati çekmişti.

Oriente eyaletinde birinci ve ikinci cepheler üzerinde düşmanla devamlı çatışma halindeydik. Üçüncü cephe üzerinde ise, **Antonio Guiters'**in kumandasındaki gerillacılar, eyalet başkenti **Santiago'**yu devamlı bir baskı altında tutmaktaydılar.

Düşmanın muhabere düzenini tahrip etmek üzere saldırılara başladığımızda, **Las Villas'**daki durum, **Batista** orduları için tehlike çanlarının çalmaya başladığını gösteriyordu. **Las Villas'**a varır varmaz, şehirlerdeki savaş metodumuzu tamamen değiştirmiştik. Şehir ve kasabalardaki militan bilinen kişileri sabotajcı olarak yetiştirmek üzere, zaman kaybetmeksizin eğitim kamplarına gönderiyorduk.

1958 yılının Kasım ve Aralık ayları içerisinde, yavaş yavaş bütün karayollarını kapamış bulunuyorduk. **Trinidad-Sancti Spiritus** karayolu, yüzbaşı **Silva'**nin birliği tarafından tamamen kesilmiş ve **Tuinicu** nehri üzerindeki köprü kısmen tahrip edilerek **Merkezi Karayolu** önemli bir şekilde hasara uğratılmıştı. Ayrıca, **Merkezi** Demiryolu da birçok yerlerinden kesilmiş bulunmaktaydı. Kuzeyde, **Camilo Cienfuegos'**un birlikleri bölgenin demiryollarını tahrip ederlerken, güneyde de, ikinci cepheyi teşkil eden gerillacılar yine demiryollarını birçok noktada kullanılmaz hale getirmişlerdi. Böylece, adanın iki ucu oldukça etkili bir şekilde birbirinden kopmuş bulunuyordu. Bütün bir savaş süresince, **Oriente'**deki düşman birlikleri yalnızca havadan ve denizden yetersiz ve oldukça zayıf bir destek görmüşlerdi. Düşmanın, tehlikede olan kendi birliklerine karadan yardıma uğraşması, kendilerinin devamlı bir moral çöküntüsü içerisinde olduğunu ortaya koymuştu.

Aynı eyalet sınırları içinde, değişik liderlerin yönetimi altında çalışmakta olan beş ayrı devrimci örgüt bulunduğundan, bunları ihtilâl cephesinde tek bir yönetim altında toplayabilmek için güçlü bir kampanya açmamız gerekiyordu. Bu örgütlerin liderleri ile yapmış olduğum uzun görüşmelerden sonra, aramızda bazı anlaşmalara varmış ve az çok birleşik bir cephe kurabilmiştik.

Köprülerin ve muhabere düzeninin sistemli bir şekilde tahrip edilmiş olması, **Batista** kuvvetlerini, kendi ileri karakollarını ve hattâ **Merkezi Karayolu**nu savunmada bile oldukça güç bir durumda bırakmıştı. 16 Aralık günü şafakla birlikte, **Merkezi** Karayolu üzerindeki **Falcon** nehri köprüsü havaya uçurulmuş, **Havana** ile **Santa Clara'**nın doğusunda kalan bütün şehirlerdeki muhabere düzeni tümüyle çalışamaz bir hale getirilmişti. Birliklerimiz **Fomento'**ya kadar uzanan arazi üzerindeki birçok kasabayı kuşatarak, buralara saldırıya geçmişti. O bölgedeki düşman garnizon kumandanı ilk günler mevkiini güçlü bir şekilde savunmuşsa da, **Batista'**nın moral çöküntüsü içinde olan ordusu, kendilerine yardıma gelememişti. Hem de bizim birliklerimizin devamlı olarak **Batista** hava kuvvetlerinin baskını altında bulunduğu bir s-rada... Direnmenin gereksizliğini anla-yan garnizon komutanı sonunda tesli- olmuş ve ihtilâl ordusu da bu çatışma-dan yüzlerce piyade tüfeği ele geç-mişti.

Düşmanın toparlanmasına fırsa- vermeden, derhal Merkezi Karayolu- tamamen kullanılmaz bir hale getirm- kararını aldık. 21 Aralık günü, kar- yolu üzerinde bulunan **Cabaiguan** ve **Guayos'a** saldırıya geçtik. **Guayos** bir-kaç saat içinde teslim olmuştu. İki gü- sonra da **Cabaiguan'**daki düşman bir-likleri şartlı olarak kasabayı bizler- teslim etmeyi kabul ettiler. Düşma- komutanı ile yapmış olduğumuz anlaş-maya göre, onlar silah ve cephaneler- bize bırakacaklar, biz de kendilerin- düşmandan arınmış bölgenin dışına çıkmaları şartı ile serbest bırakacak-tık. Böylece, bizler silah ve cepha- kazanıyor, onlar da hayatlarını kurta-rıyorlardı. **Cabaiguan'**daki çatışma **Batista** kuvvetlerinin birbirlerine yar-dım etmedeki güçsüzlüğünü bir kere daha ortaya çıkarmıştı.

Camilo Cienfuegos, Las Villas'ı- kuzeyindeki birkaç küçük kasabayı el- geçirmiş ve **Yaguajay'**ı adım adım ku-şatmaya başlamıştı. **Batista** ordusunu- son kalesi olan **Yaguajay'**daki düşma- yüzbaşısı ancak 11 gün dayanabilmişti. Aynı anda da, kumandam altındak- birlikler, **Santa Clara'**ya doğru ilerle-mekte idiler.

Cabaiguan düşmüş, **Placetes** üzerine yürüyüşe geçmiştik. Bir günlük bir çatışmadan sonra burasını da el- geçirdik. **Placetes'**den sonra, **Remedios'**u ve kuzey sahilleri üzerinde önem- bir liman şehri olan **Caibarien'**i düş-mandan kurtarmıştık. İhtilâl ordusu-nun **Oriente'**de sürekli zaferler kazan-ması, **Escambray'**daki ikinci cephenin küçük garnizonları ele geçirmesi ve **Camilo Cienfuegos'**un, adanın kuze- kesimini kontrol altına almış olmas-, **Batista** ordusunu oldukça kötü bir du-ruma sokmuştu.

Düşman askerleri hiçbir direnme- göstermeksizin **Camajuani'**den çekilin-ce, başkente saldırıya geçmek için ha-zır duruma gelmiştik. Saldırı esnasınd- birliklerimiz bir çok hedefi saf dı- bırakarak, çok sayıda silah ve cepha-ne ele geçirmişlerdi. Bu arada bazı ağı- silahlara da sahip olmuştuk. Ne var k-, bunların cephanesi çok azdı. Elimizd- mermisi dahi olmayan topu topu te- bir bazuka vardı. Her an düşman tank-ları ile karşı karşıya gelmek durumun-daydık. Bu bakımdan, düşmana kar- daha etkili bir şekilde savaşabilm- için, şehrin meskûn bölgelerine girm- zorunda olduğumuzu kavradık. Z- meskûn bölgelerde tankların etk- hatırı sayılır derecede azalmaktayd-.

Santa Clara'da bütün gücü- düşmanın kuvvetli olduğu noktaları k-şatmaya yönelttik. Çatışmanın asıl he-defi olarak da, **Camajuani** yo- şehre giriş noktasına yer-

İhtilâlde yaralanan Che Guevara kolu sargılı olduğu halde bir kararı imzalıyor

Guevara'nın hayatı ve hatıraları

- 8 -

Derleyen : Mekin GÜNENÇ

...gerçekleştirenler...

Camilo Cienfuegos ve diğer barbadoslar muzaffer olarak Havana'ya giriyor

zırhlı treni savunmakta olan askerleri seçtik. Düşman bu noktayı, bizimkilerden kat kat üstün silahlarla inatçı bir şekilde savunmuştu.

26 Aralık günü çatışma başladı... Başlangıçta üniversite binasını kendimize karargâh olarak seçmiş, fakat sonradan karargâhı şehrin merkezine yakın bir yere almaya karar vermiştik. Yoldaşlarımız, zırhlı birliklerle desteklenen düşman askerlerine karşı amansızca dövüşerek, onları geri püskürtmüşlerdi. Ne var ki, bu yürekli savaşçıların birçoğu, yiğitlik ve atılganlıklarının karşılığını canları ile ödemiş, iğreti kurulan hastane ve mezarlıklar ölü ve yaralılarla dolmuştu.

Gerillacı yoldaşlarımın o günlere ait moral durumunu ortaya koyması bakımından, başımdan geçen bir olayı anlatmak isterim:

Bir gün, savaş esnasında hiçbir gayret göstermeyip adetâ uyuklamakta olan bir askerimizi paylamak zorunda kalmıştım. Kendisi bana, geçmiş bir çatışmada gereksiz yere ateşlediği için silahının geri alındığını ve bu yüzden çatışmalara katılamadığını söylemişti Gayet sert ve acı bir ifade ile O'na; **«Madem ki sana silah vermiyorlar, öyleyse savaşa gir ve kendine bir silah edin! Tabii bunu yapacak kadar erkeksen!..»** demiştim. Daha sonraları bir gün **Santa Clara**'daki bir hastanede yaralı askerlerimizi ziyaret ediyordum. Birden, ölmek üzere olan yoldaşlardan birisi kolumu çekerek; **«Beni hatırladınız mı Binbaşım? Hani Remedios'da düşmandan silah almaya göndermiştiniz beni.. ve aldım da..»** diyebilmişti. Bu yoldaş, benim paylamış olduğum askerdi. Birkaç dakika sonra da, yüzünde yürekliliğini kanıtlamış olmanın verdiği huzur ve sevinci belirten bir ifade ile öldü. İşte böyleydi bizim ihtilâl ordusu o zamanlar...

Düşman **Capiro** tepelerinde sağlam bir şekilde mevzilenmiş bulunuyordu. 30 Aralık'ta bütün bir gün kendileri ile savaşmıştık. Aynı zamanda şehir içinde de yavaş yavaş bazı hedefleri ele geçiriyorduk. **Santa Clara** ile zırhlı tren arasındaki muhabere hatları da kesilmişti. **Capiro'daki** düşman askerleri tamamen kuşatıldıklarını görünce, raydan çıkmış devrik vagonlar arasından sıvışmak istemişlerdi. Sonraları ise, savaşın şekli değişti. Trendeki düşman askerleri üzerlerine fırlatılan molotof kokteylleri yüzünden bulundukları vagonlardan dışarı fırlamışlardı. Düşman çok üstün korunma imkânlarına sahip bulunuyordu. Bizim ise, doğru dürüst kendimizi savunacak tek aracımız bile yoktu. Bu durum, bir zamanlar Amerika Birleşik Devletlerinin batı eyaletlerinde kızıl derililerle kovboylar arasındaki çatışmaları andırıyordu sanki. Yoldaşlarımızın vagonlar üzerinden fırlattıkları molotof kokteylleri, mermilere karşı vagonları pekiştirmek üzere düşman tarafından konulan çelik levhaları iyice ısıtmış ve vagonları adeta bir ateş ocağı haline getirmişti. Birkaç saat sonra da düşman birliği tümüyle teslim oldu. Bu çatışmada 22 araba dolusu makineli tüfek, uçaksavar topları ve cephane elde etmiştik.

Fidel Castro ve Che Guevara ihtilali başarıya ulaştırdıktan sonra başbaşa...

Daha sonra, şehrin elektrik fabrikası ile kuzey kesiminin tamamını düşmandan alarak, radyoda, **Santa Clara'**nın hemen hemen bütünüyle ihtilalcilerin eline geçmiş olduğunu yayınladık. **Las Villas**'daki silahlı kuvvetlerin komutanı olarak, yine aynı haber bülteninde Küba halkına, kurtuluş savaşında yüzlerce kere ölümle burun buruna gelen **«İNTİHAR BİRLİĞİ»**nin genç komutanı yüzbaşı **Roberto Rodriguez**'in, aramızdaki takma adı ile KOVBOY'un, öldürüldüğünü de bildirmek gibi güç bir görevle karşı karşıya bulunuyordum. **«İNTİHAR BİRLİĞİ»**, ihtilâlciler arasındaki güçlü dayanışmaya ve onların moral kuvvetine esaslı bir örnek teşkil eder. Bu birlik, özel olarak seçilen gönüllülerden kurulmuştu. Hemen her çatışmadan sonra ölenlerin yerine yenileri seçilirdi. İntihar müfrezesine katılmayı arzulayıp da seçilemeyenlerin yüzünü koyu bir keder kaplardı âdeta. Cephenin en ön saflarında her an ölümle karşı karşıya gelebilmek için seçilmediler diye, bu genç ve yürekli askerlerin gözyaşı döktüklerini görmek, kişi üzerinde garip bir his bırakırdı.

Daha sonra, polis müdürlüğü binası, o kesimi koruyan tanklarla birlikte düştü. Binbaşı **Cubela** 31 no.lu düşman mevkiini ele geçirirken, cezaevi, mahkemeler, eyalet hükümetinin karargâhı ve Grand Hotel de birliklerim tarafından teslim alındı.

Düşmanın elinde kalan tek kale, Küba'nın merkezindeki **Leoncio Vidal** garnizonu idi. Ama buranın savunucuları arasında da bazı çözülmeler başlamıştı. 1 Ocak 1958 günü, yüzbaşı **Nunez Jimânez** ile **Rodriguez de la Vega**'yı garnizonu resmen teslim almak üzere düşman komutanına gönderdik. Haber halk üzerinde müthiş bir etki yaptı. Aynı günlerde **Batista** denen alçak selâmeti Küba'dan kaçmakta bulmuş, bu olay üzerine silâhlı kuvvetler komutanlığı da çökmüştü. İki temsilcimiz derhal yüzbaşı **Cantillo** ile telsiz irtibatı kurarak onu teslim olmaya davet ettiler. Ancak **Cantillo** teslim olamayacağını, böyle bir ültimatomu geri çevirmek zorunda bulunduğunu, çünkü ordunun komutasını **Fidel Castro**'nun yazılı emriyle eline aldığını bildirmişti. Derhal **Fidel** ile temasa geçerek durumu bildirdik ve **Cantillo**'nun ihtilâle karşı ihanet derecesindeki tutumu hakkında kendi görüşlerimizi de dile getirdik. Namus sözüne kandığımız **Cantillo** en nazik dönemde **Batista** hükümetinin bütün kodamanlarının kaçmasına yardım etmiş, böylece döneklüğini ortaya koymuştu..

Bundan sonraki olaylar hepimizin bildiği şeylerdir. **Fidel, Contillo**'yu saf dışı etmiş ve Havana üzerine yürünmesi emrini vermişti. İsla de Pinos cezaevinden kurtarılan **Albay Barquin** ordunun başına geçmişti. **Cienfuegos** tarafından **Columbia** kampı, bizim sekizinci birlik tarafından da **La Cabana** kalesi ele geçirilmişti. Birkaç gün sonra da **Fidel Castro** geçici hükümete başkanlık edecekti.

Şu anda bizler, bir ulusun tarihinde yer alan basit birer figürandan çok daha önemli bir durumda bulunmakta ve hâlâ bir rehin durumunda olan Amerika kıtasının tek umudunu teşkil etmekteyiz. Zalim sömürücü çevrelerin olduğu gibi, hâlâ umutlarını yitirmemiş olan tüm Latin Amerikalıların gözleri bizlere çevrilmiş bulunuyor. Amerikadaki millî kurtuluş hareketlerinin geleceği, büyük ölçüde bizlerin ilerdeki tutumumuza ve bölgenin problemlerini çözmedeki yeteneklerimize bağlı bulunmaktadır. Bundan böyle atacağımız her adım, sömürücü çevrelerin kem gözleriyle dost Amerikalı kardeşlerimizin iyimser bakışları tarafından dikkatli bir şekilde izlenecektir.

Bir an için kendimize şu soruyu soralım: Küba'nın olduğu gibi, milyonarca kilometrelik bir arazi parçası üzerine yayılmış bulunan Brezilya dahil bütün bir Latin Amerika'nın ana sorunu nedir? Teker teker bütün Latin Amerika ülkeleri ekonomisinin, tek bir üretim maddesine bağlı kılınması! Bugüne dek Küba halkı, aynen bir göbek bağı gibi bizleri Kuzey Amerika'nın dev pazarlarına bağlayan ŞEKER KAMIŞI'nın TUTSAĞI haline getirilmiş bulunuyorduk. Bundan böyle, kısa bir süre içinde, tamamen kendimize ait olan bir ulaştırma düzeninden yararlanarak, tarımsal ürünlerimizi çeşitlendirmek, sanayiimizi geliştirip canlandırmak ve kendimize yepyeni garantili ticari pazarlar bulmak zorundayız.

Hükümetin girişeceği ilk savaş, toprak reformu olacaktır. Bu reform, Küba köylüsünün tüm dertlerini kapsayan, atılgan ve aynı zamanda elâstiki özelliği olan bir programla uygulanacaktır. Mevcut arazi düzeni ve feodal sistem kökünden yıkılacak, fakat Küba'nın üretim araçlarında bir değişikliğe gidilmeyecektir. Topraksız köylüye parasız toprak dağıtılacak ve üzerinde çalıştıkları topraklara lâyık olduklarını kanıtlayan çalışkan köylülere uzun vâdeli primler verilecektir. Bundan başka, köylülere teknik yardımlarda bulunulacak ve üretim, tüm ulusun çıkarlarına hizmet edecek bir hale getirilecektir. Toprak reformu aynı zamanda, Küba'nın emeklemekte olan sanayiine kısa bir süre içinde, kapitalizmin en yüksek noktasına erişmiş olduğu ülkelerin dev sanayileri ile rekabete girişmek imkânını verecektir. Toprak reformu ile birlikte yeni iç pazarlar yaratılacak; yeni ürünlere yönelmek ve bunların iç pazarlardaki dağıtımı, bazılarının ihraç edilme gereğini doğuracak; bu ürünlerimizi dünyanın çeşitli bölgelerine ulaştırabilmek için de, gerekli taşıtlara ihtiyacımız olacaktır. Bu da **«Denizciliği Geliştirme Kanunu»** içinde belirtilmiş olan bir deniz filosu ile yapılacaktır. Biz Kübalılar, topraklarımızın eksiksiz bir özgürlüğe kavuşmasını sağlayacak savaşı, işte bu ana silâhlarla yürüteceğiz. Bu işin pek öyle kolay olmayacağını hepimiz biliyoruz. Fakat aynı zamanda, 26 Temmuz hareketinin, Küba ihtilâlinin ve hayal kırıklığına uğratmamamız gereken tüm Amerika halkı için örnek olacak bir ulusun sorumluluğuna sahip kişiler olarak, bütün bunların üstesinden geleceğimize inanmış bulunuyoruz.

Kıtadaki bütün kardeşlerimiz şundan emin olsunlar ki, şayet gerekirse ekonomik gücümüzün son zerresine kadar savaşa devam edeceğiz. Şayet savaş daha da ileri götürülecek olursa, bu toprakları özgür bir cumhuriyet haline getirebilmek uğrunda damarlarımızdaki son ihtilâlci kan damlasını bile akıtmaktan kaçınmayacağız..

GELECEK HAFTA :

İhtilâl sonrası

Çekoslovakya'da yeni bir dönemin açılmasına yol açan üniversite öğrencileri...

ÇEKOSLOVAKYA OLAYLARININ ARDINDAKİ GERÇEK

Halûk TANSUĞ

Çekoslovakya olayları, günümüzün dış politika konuları arasında birdenbire ön plâna çıkmıştır. Gerek Batı, gerekse Doğu basını, Çekoslovakya olaylarına birinci derecede önem vermektedir. Ancak, Çekoslovakya olayları hakkında yapılan yorumlar birbirini tutmamaktadır. Hattâ, birbiriyle taban tabana zıt düşmektedir.

Bu değişik yorumlar arasındaki gerçek nedir? Perde arkası gelişmeler aslında nereye yönelmektedir? Hepsinin üstünde, Çekoslovakya sorunu, temel niteliği yönünden, Avrupa'nın yada tüm dünyanın geleceğini nasıl etkileyecektir?

Soruları cevaplandırmaya çalışmadan önce dar bir fikir çerçevesinde kalmamak için Çekoslovakya Olayları hakkında ileri sürülen çeşitli yorumları özetleyelim. Dünyanın çeşitli gazete, dergi ve radyolarında ortaya atılan ihtimaller, dolayısıyla yapılan yorumlar genellikle şunlardır :

● **Prag'da Sovyetler Birliği'ne karşı, eski Macar darbe teşebbüsüne benzer bir değişiklik olmuştur. Bu siyasal dönüş, koyu komünizm aleyhtarıdır ve bir ölçüde batı düşünüşüne uygun demokrasi anlayışına yakındır. Dolayısıyla Moskova yöneticileri telaşa düşmüşlerdir. Sovyet kızılordularının, Macaristan olaylarındaki gibi, bu kere de Çekoslovakya'ya girmesi kimseyi şaşırtmamalıdır. Eğer Sovyetler askeri müdahaleye girişmezlerse, bunun tek nedeni olarak yeni dünya koşullarını görmek gerekmektedir.**

● Çekoslovakya'daki son değişiklik, aslında komünist aleyhtarı karakter taşımamaktadır. Sadece Moskova anlayışının dışındaki Avrupai sosyalizm görüşünü yansıtmaktadır. Bu bakımdan, her ne kadar Sovyet yöneticileri Prag gelişmelerinden memnun değillerse de, Çekoslovakya'ya karşı askeri bir müdahaleyi düşünmemektedirler. Söz konusu olan Tito'vari yeni bir komünist rejimidir.

● **Komünist yönetimler, rejimler, her ülkenin kendine özgü ulusal ortam içerisinde biçimlenir. Dolayısıyla farklı karakter taşır. Bu özelliği bilen Moskova yöneticileri, diğer Doğu Avrupa ülkelerindeki sosyalist yönetimlerin, Sovyetler Birliği'ndekinden farklı özellikler kazanmalarını olumlu karşılamaktadırlar. Moskova'dan Prag'a yönelen eleştiriler, daha çok entellektüel niteliktedir. Çekoslovakya'da belirmesi öngörülen aşırı sol aleyhtarı akımları daha önceden önleme çabasındadır.**

● Moskova yöneticileri, Prag olaylarını hazırlamışlar; Çek yöneticileriyle birlikte bizzat uygulama alanına koymuşlardır. Sovyet liderlerinin amacı, Doğu Avrupa'nın sosyalist ülkeleriyle Batı Avrupa'nın kapitalist ülkeleri arasındaki siyasal, sosyal, ekonomik ilişkileri yumuşatmak, dolayısıyla kuvvetlendirmektir. Böylece, Avrupa Birliği gerçekleşecek, de Gaulle'ün «Atlaktikten Ural'a» planına doğu açısından bir imkân hazırlanacaktır. Bu suretle, silah zoru ile kazanılamayacak bir Batı Avrupa, barışçı ortam içerisinde sosyalizme yöneltilmektedir.

Yukarıda sıralanan farklı yorumlar birbirine yüzde yüz zıt dahi olsa, bunların hepsinin üzerinde bazı gerçekler vardır. Şöyle ki :

● **Şimdiye kadar varlıklarını korumak telaşında olan Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeler, tarihte ilk defa güvenliklerini sağlamış durumdadırlar. Başka deyişle, «seferberlik» şartlarından «barış» şartlarına dönebilmek durumundadırlar. (Bak : ANT, 2 Nisan 1968, Sayfa 13)**

Sovyetlerin Amerika'ya karşı atom silahlarında üstünlüğü (Bak : ANT, 9 Nisan 1968, Sayfa 10), şu sıralarda Batı Bloku'nun Doğu Bloku'na karşı silahlı bir müdahaleye girişmesini önlemektedir.

Dolayısıyla hasım kapitalist blokun askeri inisiyatifi yitirdiği bir dönemde, sosyalist blokun mutlaka gerçekleşmesi gereken savaş halinden barışa geçişi uygulamak istemesi, akıl kârı sayılmak gerekir...

Dolayısıyla, bugünlerde sosyalist blok içinde yer alan gelişmeleri aynı açıdan değerlendirmek zorunluğu vardır.

● Sosyalist ülkelerin mutlak çoğunluğunda komünizmin teorik ve ideal koşulları hazırlanmış değildir. Çünkü Marx'ın çok ileri endüstri ülkeleri için düşündüğü sistem, şimdiye kadar hep geri tarım ülkelerine uygulanmıştır. Bu nedenle, gerekli sosyalist kalkınmayı gerçekleştirmede, Doğu Avrupa ülkeleri ve Çin gerekli teorik sürati sağlayamamışlardır. Bugün Sovyetler Birliği dahi, hayret edilecek başarılarına rağmen, hâlâ bir çok sorununu çözümleyememiştir

Başka deyişle, sosyalist ülkelerin askıda kalmış gelişme programlarını gerçekleştirmeleri, barış dönemi şartlarına dönmeleri ile mümkündür. Barış dönemi şartları ise, Avrupa çapında bir yumuşama ile getirilebilecektir. Bu açıdan da, Doğu Avrupa ülkelerinin Batı Avrupa ülkelerine yanaşmaları gerekmektedir.

● **Sosyalist Doğu ülkelerinin çoğunlukla tarıma elverişli şartlara sahip olmaları, çabuk kalkınmalarında, Batı'nın endüstri ülkelerine bir rol verme zorunluğunu ortaya çıkarmaktadır.**

Nitekim Sovyetler Birliği'nin kalkınmasında, Alman ve Amerikan teknik imkânları önemli rol oynamıştır. Bu Amerikan ve Alman teknik bilgisi -1930'ların ekonomik buhranı tüm Batı kapitalizmini sarsarken, Batı kaplıca kontrollu şekilde kullanılmıştır. Sovyetler, gerekli sonuç alındıktan sonra Batı'lı teknisyenlere yol vermişlerdir. 1970'lerin ekonomik buhranı tüm Batı kapitalizmini sarsarken- Sovyetler-talistleri nerede olursa olsun iş peşine düşerken, Doğu bloku sosyalist ülkelerinin Batı ülkeleri ile yumuşak ilişkiler kurmaları kendi çıkarları gereğidir. Çünkü böylece, Doğu'daki genellikle tarımsal ülkelerin endüstriel kalkınmaları, Batı'nın çok ileri teknik bilgisi ile, çok çabuk gerçekleştirilebilecektir.

● Doğu'nun sosyalist ülkelerinde uzun yıllardan beri süregelen seferberlik şartları, halk kütleleri sırtında büyük yük olmuştur. Kitlelerin tahammülünü zorlamıştır «Seferberlik» ten «barış» şartlarına dönmekle, kitlelerin sırtına şimdiye dek yüklenmiş olan bu yük kaldırılacaktır. Gerçek Sosyalizmin kitleleri memnun edici nitelikleri uygulanabilecektir. Bu açıdan da Batı ve Doğu Avrupa ülkeleri arasında bir yumuşama şart olarak belirmektedir.

● Batı Avrupa'ya sosyalizmi sevdirmek, ancak sosyalizme Doğu'da sevimli bir çehre aramakla kabildir. Ayrıca, atom devrinde sosyalizm, artık ihtilâllerle gerçekleştirilme imkânını yitirmiştir. Ancak barışçı şartlar altında başarı kazanabilme durumuna gelmiştir.

Aynı nedenle, yine Avrupa ortasında ilişkilerin karşılıklı olarak yumuşatılması zorunluğu ortaya çıkmaktadır. Yani Doğu Avrupa ülkelerindeki sert rejimlerin değiştirilmesi gerekmektedir.

● Batı Avrupa'nın ekonomik, sosyal, siyasal zorunluluklarla Doğu'ya yaklaşması halinde, Batı Bloku «süper lider» Birleşik Amerika daha büyük yalnızlığa sürüklenecektir. Dolayısıyla sosyalizmin dünya çapında başarı kazanma şansı kuvvetlenecektir.

İşte 1970'lerin her çeşit ayrıntı üstünde duran gerçeklerinden bazıları...

Söz konusu gerçekleri, şimdi Çekoslovakya olayları ile aynı paralele sokarsak, arada ilişki kurmaya çalışırsak, ufkumuzu belki gerçeğin genel yönünde genişletmiş oluruz. Dünya basınında yer alan ihtimalleri doğru değerlendirme imkânını kazanırız.

Prag olayları, ister Moskova aleyhtarı karakter taşısın, ister taşımasın...

İŞÇİLERLE DERTLEŞME...

Kemal SÜLKER

Bütün gözler seçimlerde... Hele işçiler, bu kez her zamankinden daha büyük ilgi ile seçimleri izliyorlar. Çünkü Babıâli basınının pek büyük bir kısmı, seçimlerde TİP adaylarını ve çalışmalarını bilerek ve bilinçle görmezlikten, yazmazlıktan yana dolu dizgin gidiyorlar. Bu arada CHP'nin bir iki sendikacı adayını dillerine dolayan gerici basın, işçilerin devlet yönetimine ağırlıklarını koyma hazırlıklarını iyice anlayınca içyüzlerini ortaya dökmekten ve işçilere karşıt olduklarını her halleriyle anlatmaktan geri kalmıyorlar. Oysa işçiler ve özellikle işçi sınıfının en bilinçlileri, TİP listelerinin emekçi halktan daha fazla oy alabilmeleri için didiniyorlar.

Seçimler, Türk-İş denilen çıkar ortaklığının baştemsilcilerini iyiden iyiye belli etti. TİP'ten başka bütün partilerin işçi adaylarını destekleyeceklerini söylemekle kimden yana olduklarını açıkladılar. Hele Filyos grevi nedeniyle Türk-İş'in Sanayi Bakanına karşı başka hesaplar ve başka plânlar gözeterek polemik yapması AP içindeki sendikacı milletvekillerinin tutarsızlıklarını da açığa vurdu. Birisi Bakandan yana iken, ötekisi Bakana karşı çıktı. Çünkü bu gibilerce asıl mesele, «kendi öz çıkarları»dır. Bugün Bakanlarına karşı olurlar, yarın yeni gelen bakana yağ çekerler, öbürgün başka bir hesapla başka bir yerde boy gösterirler. Asloları «kendi öz çıkarları»dır. Yoksa sistem, yoksa ilke, yoksa disiplin, yoksa işçi sınıfının büyük menfaati o gibiler için hiç ön plâna geçmez. Mesele o andaki küçük çıkarın ve günlük tatminin gereğidir.

Biz, Lâstik-İş'in İzmit'teki Good Year lâstik fabrikasındaki grevini cesaretle sürdürürken karşılaştıkları büyük sorunları dile getirecek malzemeyi sağlamaya çalışırken postadan dört mektup aldık ve bunları cevaplamak gereğini duyduk. Bu nedenle Lâstik-İş'in grevine -eğer bir anlaşma olmazsa- gelecek hafta yeterince değinmek istiyoruz.

● **C. PINAR** (Şişli) : Oleyis'i devrimci örgütler arasında gördüğümüzü ve bu görüşümüzde haksız olduğumuzu yazıyorsunuz. Biz Oleyis'in özellikle son kongresinde devrimci görüşlerin yer aldığına değinmiştik. Bu arada sendikanın «partilerüstü politikaya karşı» oluşunu ileri bir adım saydığımızı yazmıştık. Nitekim, bu görüşleri nedeniyle Oleyis'in başkanı Türk-İş kongresinde Yönetim Kuruluna seçilmedi.

Oleyis'in denetçi raporu ile hesap tetkik komisyonu raporuna teşekkürler. Bu örgütün hesaplarıyla ilgili görüşleriniz haklı olabilir. Biz kesinlikle belgeler olmadan bir örgütü yolsuzluklarla suçlamadan yana değiliz. Kaldı ki, raporlar bazı noktaları tenkid etmekte, ancak suçlamamaktadır. Yönetim biçimine gelince:

Bu, Oleyis üyelerinin kendi iç sorunlarıdır. Sözü edilen üçlü grup'un iç ilişkileri bir yazar olarak bizi ilgilendirmez. Ancak bu işkolunda çalışan işçi kardeşlerimizin sendika seçme haklarını iyi değerlendirmelerini dileriz. Sorularınızı cevaplandırmak olanağımız vardır. Ancak bunu dergi yoluyla değil karşılıklı konuşarak çözümleyebiliriz. Ziyaretinizi beklerim.

● **N. BABACAN** (Ankara) : Sendikaların politikayla ilgilenmeleri baş görevleridir. Politika, devlet yönetmek sanatı, yada bilimi olarak kabul edilince ortaya çıkan gerçek şu oluyor: Sendikacılar, yâni işçiler, yâni sömürülenler neden devlet yönetimiyle ilgilenmesin ve hep yönetilsinler.. Neden kendileri de sayıca çok oldukları halde sayıları az olanlarca ve o az olanların çıkarına göre yönetilsin? İşçiler devlet yönetimine ağırlıklarını koymalıdırlar ki, yıllarca istemekten bıkmadıkları ve istemekte devam ettikleri haklarını alabilsinler. Bakınız toprak reformunu savunanlar gittikçe artıyor ama, toprak reformuna TİP'ten başka hiçbir parti candan bağlı değil. Hayat pahalılığını arttıran nedenleri ortadan kaldırmak için kimsenin çalıştığı yok yöneticiler arasında. Politika ile uğraşmak sendikalara yasak edilmemiştir. Yasak olan bir partinin şubesi durumuna gelmek, partiye paraca yardım yapmak ve partiden maddî yardım görmektir. Biz daima yasalara uygun hareket edilmesini isteriz. Sizin de politikayla ilgilenmeniz ve beğendiğiniz parti içinde çalışmanız en doğal hakkınızdır. Hele sendikacı olmanız, bu doğal hakkınızı mutlaka iyi kullanmanızı gerektirir.

● **S. ERTEMİZ** (Eskişehir) : Rahmetli Ahmet Aras hakkındaki iyi duygularımıza aynen katılırız. Ahmet Aras, mücadeleyi seven ve işçilerin dâvalarına inanmış dürüst bir sendikacıydı. Bugün unutulmuş olmasına biz de üzülürüz. Hele ailesine kendi örgütünün, ya da rahmetli Aras'ın temsilciliğini yaptığı örgütün hiç ilgi göstermemiş olmasına ihtimal vermek istemeyiz. Türk-İş'in kuruluş çalışmalarına da katılan Ahmet Aras hakkında ileride yayınlamayı düşündüğümüz «Tanıdığım sendikacılar» kitabında genişçe yer vereceğim tabiidir. Fakat bugün bir tek yazıyı bu iyi kalpli ve ebediyete göçmüş kardeşimize ayırmak olağan sayılmaz.

● **A. SOLMAZ** (Ankara) : İşsizlik sigortası henüz memleketimizde uygulanmamaktadır. Başka memleketlerde işsizlik ödeneği vardır. Bildiğim kadarıyla Avusturalya'da işsizlik halinde ödenek almağa hak kazanan işçilerin eşine de, çocuklarına da paraca yardım yapılır. Eğer kadın yardım almak mevkiinde değilse hizmetçiye yardım yapılır. Belçika'da işsizlik yardımı miktarı, çocuklar için yapılan aile yardımından fazladır. Yunanistan'da işsizlik sigortasının gündelik tazminatı, sigortalı işçinin ailesi gözetilerek hesaplanır ve her aile ferdi için yüzde 10 arttırılır. İrlanda'da malûl işçi ve karısı bile çocukları için de işsizlik ödeneği alır. İtalya'da işsizlik sigortası vardır ve sigortalı işsiz kalınca 16 veya 18 yaşından küçük çocukları eğer işsiz ve çalışmıyorlarsa ayrıca ödenek te gözetilir. İngiltere'de işsizlik sigortasından yararlananın eşine de, birinci çocuğuna da, öteki çocuklarına da ayrı ölçülerde ödeme yapılır. İsviçre'de işsizlik sigortasına tâbi işçiye gündelik verilirken, işsizlik süresince geçindirmekle yükümlü olduğu kimselere de ödeme yapılır. İspanya'da işsizlik sigortası vardır. İşsizlik ödeneği verilirken, İspanya'dan başka yere göç etmek zorunda kalmış eşi ve çocukları için de (bu göç meslekî nedenlerle ise) üç ay için ödemede bulunulur.

Hangi memleketlerde işsizlik sigortası vardır ve miktarları nedir? şeklindeki sorunuzu -acele istediğiniz için- şimdilik bu kadarla cevaplamak isterim.

● **R. MUTLU** (Hatay) : Bu seçimlerde hangi partinin ne kadar oy alacağını hiç kimse tahmin edemez. Biz de size «bu seçimlerde işçi adaylar şu kadar oy alabilir» diyemeyiz. Ancak işçi ve işçiden yana olanların çok oy alabilmesi, seçmenlerin bilincine bağlı olduğu kadar seçimlerde etkin rol oynayan öteki partilerin örtülü örtüsüz harcamalarını da hesaba katmak ve tarafsızlığını yitiren bir kısım idarecilerin işçiler lehine oy vereceklere yaptığını söylediğiniz baskıları da unutmamak gerekir. Bununla beraber biz, işçi adayların başarılı bir sınav vereceğini ve bu seçimlerden kazançlı çıkacağını rahatlıkla söyleyebiliriz.

● **A. ALDENİZ** (Adana) : Amerika'da Başkanlık seçimlerini Kennedy'nin kazanmasının işçi hareketlerini etkileyeceğini söyleyenler vardır.

Nitekim, AFL - CIO çatışması, Kennedy kazandığı takdirde ilericiler yararına bir gelişme gösterebilir. Suikaste uğrayan Başkan Kennedy'nin Cumhurbaşkanı olduğu tarih 20 Ocaktı. Sovyet lideri Kruçefle Viyana'da görüşmüştü. İki blok arasındaki soğuk harbi kaldırmaya çalışmıştı. İlerici bir liderdi. Ancak bizi, Amerikan seçimlerinden çok, bugün kendi seçimlerimiz ilgilendirmektedir. Çünkü muhalefetin ve özellikle TİP'in alacağı oylar, iktidara iyi bir ders olmalıdır.

Bütün okurlarımıza saygılarla...

Fransız Gençlik Hareketi Lideri Bendit konuşuyor

Fransa'da Naterre Fakültesi'nde başlayan öğrenci hareketleri kısa zamanda büyüyerek işçilerin ve siyasal partilerin de katılmasıyla bir «iç savaş» halini almıştır. Böylesine büyük çatışmalara yol açan öğrenci hareketinin gerçek nedenleri nelerdir? NOUVEL OBSERVATEUR Dergisi, öğrenci hareketinin lideri, DANIEL COHN-BENDİT ile bir görüşme yaparak Fransız gençliğinin isteklerini ortaya koymuştur. Daniel Cohn-Bendit, 23 yaşında kızıl saçlı, çocuksu görünüşüne rağmen yüzünde olgun insanlara özgü ifade taşıyan bir sosyoloji öğrencisidir. 1933 yılında Nazilikten kaçıp Fransa'ya sığınmış Alman ana-babanın Fransa'da doğmuş oğludur. Adı, ilk kez, bundan dört ay önce fakültedeki yüzme havuzunun açılışı sırasında Gençlik ve Spor Bakanı M. François Missoffe'a çattığı sırada duyulmuş, son öğrenci hareketleri sırasında tutuklanınca, adı dünya basınında, Alman gençlik lideri Rudi Dutchke kadar çok geçmeğe başlamıştır. Nanterre'deki «âsi öğrenciler» in lideri Daniel Cohn-Bendit'in Nouvel Observateur'e verdiği mülâkat şöyledir:

● **Eyleminizin gerçek çerçevesi ve amaçları nelerdir?**

— Bizim ilk amacımız, üniversitenin politika içine sokulmasıdır. U.N.E.F. (Fransız Öğrencileri Ulusal Birliği), günü gününe birtakım isteklerde bulunuyor, zaman zaman Vietnam lehinde bildiriler dağıtıyordu, ama Üniversite içinde siyasal tartışma yoktu. Oysa şimdi biz, Üniversite'yi bir siyasal tartışma kalesi haline getirmek istiyoruz.

● **Öğrencileri hangi temalarla harekete geçirmeyi, siyasetle ilgilenmelerini sağlamayı düşünüyorsunuz, ya da gerçekleştiriyorsunuz?**

— İçimizde bazı arkadaşlar var ki, ben bunlara «üçüncü dünyacılar» adını vereceğim; onlar için en önemli konu sömürgecilikle ve üçüncü dünyanın (az gelişmiş ülkelerin) sömürülmesiyle savaştır ve bu savaş onlarda siyasal bir bilinçlenme sağlamaktadır. Bizim görüşümüze göre de, üçüncü dünyanın sömürgecilere karşı yürüttüğü kavga desteklenmelidir; hepimiz, elimizdeki olanaklarla, hemen yakınımızda, örneğin Fransa'da bulunan sömürme merkezlerini yıkmaya çalışmalıyız.

Ama bizi sömürülenlerle dayanışmaya götüren çıkış noktası, tıpkı Almanya'daki gibi, üniversite içindeki durumumuzdur. Nanterre Fakültesi'nin 10.000 öğrencisi daha iyi çalışma koşulları elde edebilmek üzere greve başladığı zaman, bizleri «işbirlikçi»likle suçladılar. Eğer öğrencilerle öğretmenlerden kurulu eşit üyeli komiteler çalışabilseydi, belki de bu grev yatardı. Ama durum böyle olmadı: devlet, öğretmenlerin desteğini sağladığımız zaman bile, bütün isteklerimize «hayır» dedi. Ve öğretmenler, felsefe öğretmenimiz Paul Ricoeur'ün de belirttiği gibi, korkaklık ettiler: öğrencilerle aynı görüşteydiler, ama greve katılmadılar.

Demek ki, isteklerimiz, doğrudan doğruya devlet düzeniyle çatıştı: siyasal iktidarla, kapitalizmle, onun Üniversite anlayışıyla. Siyasallaştırma işte buradan doğdu: kapitalist düzenin, bu düzenin Üniversite'ye yüklediği toplumsal görevin sorun konusu edilmesi; öğrencilerin, ilerde işçi sınıfını sömürecek teknik adamlar olmayı reddetmesi falan...

● **Sizce, gerçek hoşnutsuzluklarının nedenlerini ortaya çıkaracak, bu hoşnutsuzluğu tam bir siyasal bilinçlenme haline dönüştürecek hiç bir çözümleme yapılmadığı için, öğrencilerin çoğu, epeyce (hattâ çok çok) ilkel bir devrimciliğe girişmiyor mu acaba?**

— Kuramın uygulamanın çok çok gerisinde olduğu bir gerçek. Biz bunun farkındayız. Ama uygulama, yani eylem, öğrencilerin yüzlerce küçük gruba ayrılmasını önlemenin tek yoluydu. Küçük gruplara, ne denli doğru olursa olsun, kuramsal bir çözümleme (tahlil) sunmanın hiç yararı yoktur: en iyimser görüşle, alır okurlar nihayet bu çözümlemeyi; ama gelip size katılmazlar, çünkü kendisinden gelmeyen fikre katılmamak özündedir küçük grupların.

Ama ben bir eylemi başlatabilir ve birtakım insanları da buna katabilirsem, o zaman pek çok kimseyi ardımdan sürüklerim; bunlar, siyasal bilince ermiş olmalarına rağmen, hepsi de Marx'çılığa sahip çıkan bu küçük gruplar arasındaki sonu gelmez tartışmalardan bıkıp usanmış durumdadırlar çünkü. Eylem mezhep tartışmalarını önlediği için, kendisi bir itici güçtür ve yeni yeni eylemler yaratır.

Demek ki, kuramsal çözümleme arkadan gelmek zorundaydı, ve şimdi artık, yavaş yavaş kendi yerlerini farketmekte olan öğretim görevlisi yardımcılarının desteğinden yararlanabileceğiz. İtalyan'lar, bu konuda, bizden daha elverişli durumda, eyleme geçmezden önce altı ay fakültelerine kapandılar: yani oturup kuram üzerinde çalıştılar. Yapılması gereken budur. Bizse, ancak bir buçuk aydır çalışıyoruz.

● **Uygulama ve kuram yönünden, şu anki Üniversite düzenine yönelttiğiniz eleştiriler nedir?**

— Bizler, yüksek öğrenimin getirdiği ideolojinin eleştirisini yapmak istiyoruz. Örnek: görevi, sömürme düzeninin gürültüsüz, patırtısız sürmesini sağlamak üzere sınıf çatışmalarını ortadan kaldırmak olan psiko-sosyologların (toplum ve ruhbilim uzmanlarının) yetiştirilmesine karşıyız. Başka bir örnek: tarih derslerinin çözümlemesini yapmak istiyoruz, çünkü bilimsel yönden aldatıcı olan bu dersler hiçbir şey öğretmiyor bizlere. Ayrıca, dersler arasındaki duvarı da yıkmak istiyoruz, çünkü ders ve bilim kolları arasındaki kesin ayrılık, aslında, bir bakıma, işlerin toplumsal ve teknik açıdan sınıflandırılmasına göz yumacak, dar kafalı uzmanlar yetiştirme amacını gütmektedir.

Biz derslerin nasıl olması gerektiğini gösteremeyiz elbet, ama bu dersleri bozar, durmadan araya girer, hazırlandıktan sonra, eleştirilerimizle, öğretmenin o önceden belli programı izlemesini engeller, onu bizimle tartışmaya zorlayabiliriz. Örneğin, toplumbilim öğretmeni Michel Crozier'ye, Fransız toplumu konulu dersinde, bizimle birlikte, Chris Marker'in, Rhodiaceta'daki grev sırasında çektiği filmi seyretmesini önerdik. Crozier reddetti. Bunun üzerine, dersini engelleyeceğimizi bildirdik kendisine.

Üniversite'ye yöneltilen eleştiri, aslında, belli bir öğrenci gücüdür. Bu güç henüz toplum üzerinde değil, yalnız Üniversite üzerinde etkili. Örneğin, Fizik ve Kimya dersleri konusunda, bizlere bu bilimlerin kötüye kullanılmasının nasıl önlenebileceğini öğretmediklerini göstermek son derece kolay. Fizik ve kimya bilimlerinin toplumumuzda nasıl kullanabileceği, bu bilimlerin insanlara sağladığı olanaklar... budur işte ele alınması gereken sorun. Aydının görevi budur.

● **Ya Marx'çı açıdan yaptığınız eleştiri nedir?**

— Devrimci kavganın eleştirisini yapıyoruz, ama bu ancak sömürülenler tarafından benimsendiği zaman bir değer kazanır tabiî. Gerçi şimdilik yalnız öğrenciler devrimci bir kavga içindeler, ama işçi sınıfının devrimci eylemleri Batılı ülkelerden bütünüyle kalkmış değil elbet. Ancak bunlar, özellikle genç işçilerden gelen vahşice grevler, şiddet kokan birtakım davranışlar halinde. Caen'de, Saint - Nazaire'de hep gençler vardı kavganın içinde. Demek ki yalnız öğrenciler değil, bütün gençlik başkaldırıyor. Aile babası işçi, C.G.T.'nin hareketi frenlediğini, öbür arkadaşlarının yerlerinden kıpırdamadığını gördüğü zaman dö-

Fransız öğrenci lideri Daniel Cohn - Bendit polis nezaretinde

Fransa'da öğrencilerle zorba polis kuvvetleri karşı karşıya.

vüşmek istemiyor. Ama genç işçilerin yitirecek bir şeyleri yok: çoğu işsiz, ne aileleri var, ne de buzdolabı taksitleri.

Hemen yarın birtakım büyük işçi hareketleri olur demiyorum; ama durum çabucak değişebilir, çünkü para buhranı, hâlâ devam eden Vietnam savaşı, önünde sonunda Fransa'yı da etkileyecektir. İşçi sınıfıyla aramızda bildiri dağıtmanın dışında bir takım ilişkiler var elbet. Ama Nanterre'de bir grev patlak verirse, sanırım, Fiat grevi sırasında İtalyan öğrencilerin yaptığını yapmalıyız: grev pankartlarını alıp ileri fırlamalı, isteyen işçileri üniversite lokantasına almalıyız. Tabii para falan vermeyecekler. Bu iş aramızda halledilecek.

● **Peki, kendi mesleki geleceğiniz için kaygılanmıyor musunuz?**

— Eylem içindeki azınlık geleceğine falan aldırmıyor: yeter ki Fakülte'den atılmayalım diyor. Bana gelince, öksüz olduğum için, Alman Hükümetinin bursuyla okuyorum. Avukat olmayı tasarlıyordum: siyasal dâvalara bakacaktım. Ama şimdi geleceğim, polisin vereceği kararlara bağlı. Öte yandan, sınavlara üç hafta var, pek çok arkadaş şimdi sınav kaygısına düştü.

● **Gelecek ders yılında ne yapacaksınız? Fakültelere giriş sınavını kabul edecek misiniz?**

— Seçme sınavı yapılacaksa, bu işin ancak polis denetiminde yapılması gerekecektir. Arkadaşlarım bu konuda kavgayı göze almıştır.

● **Peki, ya seçmeler sınavla değil de dosyalara ya da görüşmelere dayanarak yapılırsa?**

— O zaman, dosyaları inceleyecek, öğrencilerle görüşecek kimseler üzerinde etkili olmak gerekecek. Yalnız, savaşa siyasal bir yön vermek zorunluğu çıkar ortaya, çünkü, özgürlük adına seçme sınavını reddedecek gerici öğretmenler bulunabilir. Biz, Nanterre'de, Devlet kurumlarına karşı girişilen savaşın, eskiyi yadsıma savaşının daha başlangıcındayız. Tabii, bu savaşın yalnız Nanterre'de kalacağı düşünülürse...

PARiS NOTLARI

Abidin DİNO
(Paris'ten yazıyor)

Paris'in bu gözyaşartıcı haftası kolay kolay unutulmayacaktır. Polisle talebeler arasında kovalamacalar, Paris talebe mahallesinin folklorundan sayıldığı için, başlangıçta, Nanterre Üniversitesi'nden gelme kıvılcımların St. Michel, Sorbonne, Luxembourg Meydanı'nı ateşlemesi, çabuk sönecek saman alevleri sanılmıştı. Ama öyle olmadığı anlaşıldı. Polisler siftah kullandıkları Romalı lejyonerler misali madeni başlıkları, tel kafesli maskeleri, geniş gözlükleri, şeffaf kalkanları, kurşunlu uzun eldivenleri ve sopaları, gözyaşartıcı bomba torbaları ile gelmişlerdi.

Damlarında çift fıskiye bulunan karga - tulumba arabaları vardı. Çok kalabalıktılar. Bu bir «tırmanma» ya benziyordu, talebenin tepkisi de orantılı oldu. Çöp tenekelerinin kapakları kalkan olarak kullanıldı, motosikletçi başlıkları olan ön çarpışma grupları boy gösterdi, «cendahi» takımları sökün etti. Gençler, üzerlerine aşırı kolaylıkla fırlatılan gözyaşartıcı bombalara karşı çıkıyorlardı, gerilemek şöyle dursun, saldırıyorlardı.

Her şeyle eğlenmeyi vazife bilen Paris'liler, bu yeni oyuncağın tadını çıkarmak istediler. Fakat yapışkan ağır kokusu ve insanın genzine takılan acılığı ile gözleri uzun süre bulandıran bombalar, şaka sınırlarının aşıldığını gösteriyordu. Talebelerden tutuklananlar, sopalananlar arttıkça, direnme güçleri ve kalabalıkları da kabarıyordu.

Gözyaşartıcı bombalardan korunmak için bikarbonat, talk ve eczanede satılan ilaçlar ceplerde bulunduruluyordu. Hele Fransız Ulusal Öğrenci Birliği'nin (UNEF), perşembe günü dağınıklığa son vermesi, koruyucu kordonlar yaratması ve disiplinli bir çalışma içinde anarşist yada karışık grupları kontrol altına alması ile, karşılaşmanın karakteri değişmişti. Fransız işçi sendikalarının da desteğini sağlayan gençler, özellikle öğretmen ve profesör sendikalarının, siyasi partilerin desteğini kazanınca, tartışma, bir avuç öğrencinin isteklerinden çıkıp temel sorunlara dayandı.

Polis güçlerinin çekilmesi, üniversitelerin açılması ve her şeyden önce, tutuklanan dört öğrencinin salınması isteniyordu. Bundan başka, üniversitelerin yenileşmesi, gençlerin işsizlik sorunlarına ciddi çareler bulunması fikri savunuluyordu.

....

● **Kızlar ateş gibi, oyma işlercesine kaldırım taşlarını söküyorlar takır takır...**

● Anlaşılan aslan heykelleri, tarihi olayları kendine çekiyor, Eisenstein'in Potemkin aslanlarına özenip, Belfort aslanı da işe karışıyor; zaten semboller ve devrim, oldum olası arkadaşlık etmişlerdir yanyana...

● **Cluny'de itişme ve bombaların ortasında bir adam gördüm, sol omuzunda boz bir tavşan taşıyordu, bağlı filan değil, meraklı bir yaratık, pembe gözleri yaşarmaksızın karşılıklı hücumları merakla seyrediyordu.**

● Kapıcı karıları gençlerden yana, (bence iktidar tehlikede!)

● **Romalı lejyonerler fazla sinirli, sanki intikamlarını Paris'lilerden alıyorlar.**

İşte ekmekçiden çıkan bir kızın önüne bir bomba fırlatıyorlar, gören anlatıyor, tek başına sâkin sâkin yürüyen «Elle» Dergisi'nden çıkmışçasına süslü bir kız sopalanıyor... Demin radyo söyledi, Montparnasse'ta bir kahveye girip bomba salıyorlar, müşteriler hastahanelik, yerlerde baygın... Gerçi sabahtan akşama kadar küfür dinlemek kolay değil, hem de binlerce kişilik korolardan. Yine de hoş değil, kadınlara saldırmak, hele durup dururken.

● Aragon, Sorbonne'un önünde konuşuyor, şairler gençlerden yana.

● **St. Michel Bulvarı'nda ikinci katta bir pencereden yaşlı bir adam bağırıyor : «Alman işgalinde nerdeydiniz?» Hız alıp sallanan iki üç bomba ile adam pencereden siliniyor.**

● Cumartesi sabah karanlığında saat 3.00.. Yeni çeşit bazı bombalar atılıyor. UNEF İkinci Başkanı'na göre, bunlar «klor» lu... «Europe N. I.» Radyosun'un bildirdiğine göre, kimi öğrencinin gözü görmez oluyor, ağır yaralılar çoğalıyor, spiker nefes nefese... Radyodan duyulan patlamalar, beşinci kattan duyulan patlamalara karışıyor, karşılıklı hücumlar birbirini kovalıyor, Luxembourg ile Cluny arasında, çepeçevre 60 barikat kurulmuş, otomobiller yanıyor, 3.25'te Nobel'ci profesörler, Monod ve Kassler, gençlerin yanında yer almak için sokağa çıkıyorlar, yer yer yaralıları tedavi için tedavi noktaları açılıyor, fakat ilaç, sargı ve doktor yetmiyor... Radyo spikeri, eli paralanan bir delikanlının yanında, gazlar altında dar sokakların evlerinden kiracılar gençlere ıslak havlular atıyorlar, su gazı dağıtırmış, yardım etmeğe çalışıyorlar Bağırışmalar, savaşın ortasında gülüşmeler, düşen kaldırım taşlarının sesleri. «Europe N. I.» nün 4 - 5 radyo arabası olayların ortasında, yanan otomobillerin patlamaları, bir de yeni çeşitten bir bomba sesi, ağır, sarsıcı, Cezayir Savaşı sırasındaki plastik infilaklarını andırıyor. Prefecture bombaların «klor»lu olduğunu yalanlıyor, talebe başkanları ısrar ediyor, 100 otomobil yanıyor. Profesör Lacombe yaralanmış. 4.15'te bir ilk yardım noktasına saldırıyor «nizam kuvvetleri», yaralıları tutuklamak istiyorlar, doktorlar yaralıları vermiyor.

● **Artık çelik renkli şafak sökmekte, ağır patlamalar dizi dizi, Profesör Schwartz, radyodan sesleniyor (4.45) : Bu bir çeşit katliâmdır, Fransız Üniversitesi'nden istifa ediyorum!.**

● Saat 5'ten sonra gençlerin dayanışma imkânları kalmamıştır artık, dağılma emri veriliyor, küçük gruplar coplanıyor, tutuklanıyor, fakat kalabalık olanlar yarmalarında başarı sağlıyorlar.

★

● Şimdi saat öğleden sonra 15.30, yeniden patlamalar duyuyorum. Bu sabah Luxembourg'un pafta pafta kalkmış kaldırımlarını gördüm, gazla hâlâ leş gibi, gerçek bir yatışma yok. Sokak işaretleri, demir parçaları, beton direkler yerde ve adım başında konuşmacılar, gruplar, polis kordonları. İşçiler gelmiş, görüyor, tartışıyor ve talebelerle birleşiyorlar. Pazartesi genel dayanışma grevi var, bakalım...

● Dün gece saat 12'de dört talebe tutuklunun yakında bırakılacakları bildirilseydi, bu olayların hiçbiri olmazdı. Kim derdi ki, bir haftada bu kertelere varılacak. Fransa'da her şey yerli yerinde, sapasağlam oturmuş görünüyordu. Bir kaç hatacık, idaresizlik, başdöndürücü sorunlar açığa vuruyor, sarsıntı ciddi...

Vietnam Konferansı'na gelen delegeler dün gece kendilerini yanlışlıkla Saygon'a inmiş zannedebilirlerdi!

Filmler polis kafasına göre sansürden geçiriliyor

Attilâ GÖKBÖRÜ

Türkiye'de sansür'ün tutulur kesin bir kavram haline gelmesi 19. asırda batılılaşma çabaları sırasına rastlar. Daha öncesi dağınık ve sislidir sansür kavramı ülkemizde. Uyanmanın hızla oluştuğu batıya özenen dedelerimiz batıya bir pencere açmanın gereğine vardılar. Ve batıya açılan pencereden ilk gelip yerleşen sansür oldu. Adıyla sanıyla geldi gelirken Ve uyanma savaşına özenenler uyutma savaşının kahramanları oldular.

Türkiye'de iki sansür kurulu var. Biri Ankara'da. Türkiye'de yapılan filimleri sansüre tabi tutar. Diğeri İstanbul'da. Dışarıdan getirilen filmlerin sansürü ile uğraşır.

Her iki kurulun da hukuki dayanağı Polis Vazife ve Selâhiyetleri Kanunundaki bir maddeden ibaret. Kendisine varlık veren Polis Kanunu olursa fikir düzeyi ne olabilir o kurulun? Nitekim bu iki kurul ayrı ayrı kişilerden meydana gelmelerine rağmen sanki sözleşmişlercesine davranışları biribirinin aynıdır. Fikirsiz, tutarsız bir tutumları vardır. Bugün evet dediklerine yarın hayır demek iş değildir onlar için. Bir gün geçiş vizesi verdikleri bir yapıtı ertesi günü afişten indirttikleri çok görülmüştür. Yada aynı boyutlar içindeki iki yapıtın birine evet diğerine hayır demeleri olağandır.

İki sansür kurulunun karmaşık, çelişik tutumlarını ortaya koyan son yıllardan bir kaç örnek: Stanley Kubrick'in 1957 de çevirdiği ve kendisine büyük ün kazandıran, antimilitarist bir açıdan Amerikan Askerlik Düzenini eleştiren **Zafer Yolları (Paths of Glory)** adlı filmi, Amerika'da alkışlanmasına rağmen, bizim sansür kurulu ile uzun süren bir takışma devresinden yenik çıktı ve getirtici kurum tarafından geçen yıl iade edildi. Seyircilerin yıllardanberi merakla bekledikleri Anthony Mann'ın **El Cid'i** de aynı âkıbete uğradı. Sansür kurulnun gösterdiği gerekçe filmin Arap aleyhtarı olduğudur. Halbuki aslında ülkemiz insanları arasında da pek iyi bilinen İngiliz kaypaklığını anlatıyordu. Getirtici kurum tarafından bu yıl iade edilen bir diğer filim de Otto Preminger'in seçim kavgalarını taşlayan **Washington'da Fırtına (Advise and Consent)** adlı yapıtıdır. Sansür kurulunun ret gerekçesi «Senatörlük kutsal bir görevdir. Senatörlüğe seçilmede bu türlü bayağı kavgalar olamaz» dır. Eğer Amerika'da oluyorsa bu Amerikan toplumu için bir lekedir, bize ne. Kaldı ki Amerika'da yasaklanmamış, tersine beğenilmiştir. Ama gel de anlat bunu şu bizim sansür kuruluna. Kendini Amerika'nın ve Amerika'lıların vasisi saymak denmez de ne denir bu tutuma? Geçen yıl içinde sansürün geri çevirdiği iki filim daha var. **Esrarengiz Yol (One Man's Way)** ile Sidney Poitier'e 1963 de Oscar ödülünü kazandıran **Sürgün Melekleri (Lilies of The Field)**, Hristiyanlık propagandası yaptıkları gerekçesiyle geri çevirildiler. **On Emir (The Ten Commandments)** gibi fimlere vize veren bir sansür kurulunun bu kararına ne denir ki?.. Yanlış anlatmış olmıyalım. Adlarına değindiğimiz filimlerin girmelerini yada çıkmalarını savunmuyoruz burada. Bu ayrı bir konu. İsimleri örneklememizin tek nedeni sansür kurulunun çelişik tutumunu aydınlığa çıkarmak içindir.

Ankara'daki sansür kurulu İstanbul'daki ile aynı sazı kullanıyor, ama başka havadan çalıyor. Türkiye insanının yaşamına sırt çevirmiş, sorunlarına değinmeyen, Türkün düşüncesine, geleneğine saygısız bir tutumla meydana getirilen, halkın kültürünü, zevkini istismar eden, parasını sömüren yüzlerce filmin elini kolunu sallayarak piyasaya yayılmasına ses çıkarmayan kurul, fazla başarılı olmasa da en azından Türk insanına ve sinema sanatına saygılı bir tutumla meydana getirilmiş bir yapıt görünce hemen elini kaldırıp «duuur» demektedir. Örneğin : Erksan'ın ilk yapıtı **Âşık Veysel'in Hayatı** ile **Yılanların Öcü** ve **Susuz Yaz**, karanlıktaki Türk sinemasında birer ümit ışığı olmalarına rağmen sansürle bir hayli didiştiler. Yakın zamanda Ertem Göreç'in **Karanlıkta Uyananlar**'ı ise milliyetçi aydın çevrelerin seslerini yükseltmesiyle sansürden paçayı kurtardı ve salon bulabildi. Duygu Sağıroğlu'nun ilk filmi olmasına rağmen başarıya ulaştığı ve günümüzün köyden büyük şehirlere göç sorununu işleyen yapıtlar arasında kuşkusuz en soylu örnek olan «Bitmeyen Yol»un tümü sansür kurulunca reddedildi ve vizyona girmesi yasağı uzun bir süre sonra kaldırıldı. Fransa'da sinemacılık tahsili yapmış genç yönetmen Alp Zeki Heper'in 1966 da iyiniyetlerle yola çıkıp iyi filim yapmaktan başka bir kaygu gütmeksizin meydana getirdiği «Soluk Gecenin Aşk Hikâyeleri» adlı yapıtı da aynı sona uğradı. Yasaklandı!..

Türk Sinemasında çeşitli zamanlarda su yüzüne çıkan gerçekten iyi bir yapıt ortaya koyabilme çabalarının hepsinin de sansür kurulunda güçlükle karşılaşması yada yasaklanmaları kafalarda tabii olarak bazı soru işaretlerinin doğmasına, kaygıların belirmesine yol açmaktadır.

Sansür kurulunun izlediği tutumun doğurduğu bir sonuç var. Geri, ilkel Türk Sinemasının geriliğini, ilkelliğini sürdürücü, kıpırdanışları boğup ümitleri yıkıcı bir sonuçtur bu. Ortada sansür kurulunun hışmına uğramış bu kadar yapıt varken ülke sorunları ve sanat kayguları güden toplumcu yönetmenlerin filim teklifleri de yapımcılarca olumlu karşılanmamakta ve Türk sinemasının Dünya Sinemacılık düzeyinde adını duyuracağı gün hep daha geriye kalmaktadır.

Bugünkü düzende sinema sanatçılarının düşünce ve mesajları ancak bürokratların süzgecinden geçtikten sonra halka ulaşabilmektedir. Bu düzende yıllar yılı yürüyen Türk Sinemasının ulaştığı düzey ortada.

Bu yüzden biz deriz ki : Bu düzene son verilmelidir artık. Sinema ile ilgili yada ilgi duyan aydınlar, milliyetçiler bu konuda güç birliği yapmalı sinema sanatçılarının düşünce ve mesajlarının bürokratların süzgecinden geçtikten sonra halka ulaşması sistemine son vermelidirler. Aslında amaç sansürsüz bir sinema düzenidir. Fakat içinde bulunduğumuz düzen ile bu amaç arasındaki mesafeyi birdenbire katetmeyi düşünmek hayalden başka birşey olmayacağından ilk merhale, bugünkü bürokratlardan kurulu sansür kurulu yerine sanatçıları, tarafsız bilim adamlarını bir araya getirecek bir sansür kurulu meydana getirmek olmalıdır.

«Sanatçılar bütün engellemelere rağmen anlatmak istediklerini çeşitli yollarla halka ulaştırabilirler bu yüzden sansür düzeninin değiştirilmesi çabaları gereksizdir» diye düşünenler çıkabilir. Bu düşüncenin tamamıyla yanlış ve haksız olduğunu söyliyemeyiz. Nitekim sanatçılar tarih boyunca bütün engellemelere rağmen düşüncelerini halka ulaştırmayı başarmışlardır. Ama nasıl olsa başarıyorlar diye sanatçıların çalışmalarını, davranışlarını engelleyici kuralları yıkmamak niye?.

HALKIN SESİ

Hazırlayan: Âşık İHSANİ

SiYAMi

Şu küçük köşemize, seçim öncesi günlerde, kötü düzenin küf tutmuş tepesine, her biri bir gürz gibi inen cevher dolu şiirli mektuplar, adeta yağmaya başladı.

Yanık Anadolunun, çeşitli il, ilçe ve köylerinden gelen mektupların bir kısmının sahipleri şunlardır.

Kastamonu'dan Siyami Özel, Balıkesir'den Cahit Albayrak, Antalya'dan Nihat Gürler, Keşan'dan Edip Öztemel, Sultanhisar'dan İsmail Güldal, Bakırköy'den Mahir Aral, Silivri'den Çetin Gökkaya, Pınarbaşı'dan Aşık Temeli, Aydınlar köyünden (ULUBEY - ORDU) Ali Taçalan, Süverek'ten Şerif Karadağ, Kadıköy'den Ziya Kadıoğlu, Tarsus'tan Aşık Hüseyni, Proleter Memet Bayram gibi yürekten halk şairleri ve daha bir çoğu...

Bu hafta size, Amerikan gâvurunun beyninde bir bomba gibi patlayan Siyami Özel kardaşımızın duyarak yazdığı bir şiirini vereyim :

BAĞIMSIZLIK TÜRKÜSÜ

Uyan kardaşım şu derin uykudan
Sömürgenler nasıl bağladı bizi
Kalk gör, yürü, atıl, yiğitçe savaş
Yeter be, bu zillet eğledi bizi

Yeter be, yeter, nah şuraya geldi
Ayrandan aşağı gayrı ne kaldı?
Amerikan gâvuru çok şeyler aldı
Bir güzel çaputa beledi bizi

Bağımsızlığımız düş oldu gitti
Nice baharımız kış oldu gitti
Bahçemiz haraba eş oldu gitti
Dikenler, çalılar daladı bizi

Siyami, Türkiyem benim Türkiyem
Conson'un işi ne, canım Türkiyem
Vatanım, namusum, kanım Türkiyem
Bağımsızlık aşkı bağladı bizi..

ANT'IN YENİ HİZMETİ

ant yayınları

Bir buçuk yıla yakın bir zamandan beri haftalık yayımıyla sosyalist mücadeleye katkıda bulunan ANT, okurlarının ısrarlı istekleri üzerine kitap yayımına da başlamağa karar vermiştir. Bilindiği gibi, bir süre önce ANT okurları arasında bir anket düzenlemiş, dergimizden neler beklediklerini bildirmelerini rica etmiştik. Gelen cevapların büyük kısmında, okurlarımız, her bakımdan güvenerek okuyabilecekleri kaliteli eserler yayınlanmasını istediklerini belirtmişlerdi. Okurlarımızın bu isteklerinden ve teşviklerinden cesaret alarak kurduğumuz ANT YAYINLARI Servisi, bir süreden beri «Cağaloğlu - Başmusahip Sokak, Emek Han, 16/29 - İstanbul» adresindeki bürosunda kuvvetli bir yayın ekibiyle faaliyete geçmiştir.

ÇOK YAKINDA ÇIKACAK KİTAPLAR

ANT YAYINLARI, sosyalizm, ekonomi, politika, tarih, sanat ve edebiyat konularında seri olarak çeşitli seçme eserler yayınlayacaktır. Okurlarımıza çok yakında sunacağımız ilk dört eser, yanda etraflı olarak açıklandığı gibi **Stokely Carmichael'in SİYAH İKTİDAR, Ernesto Che Guevara'nın SAVAŞ ANILARI, E. Burns'ün MARKSİZMİN TEMEL KİTABI, Yevtuçenko'nun YAŞANTIM** adlı kitaplarıdır. Dergimizin kurucularından dünya çapındaki Türk romancısı Yaşar Kemal'in mevcudu tükenmiş olan romanları ile bundan sonra yazacağı eserler de **ANT YAYINLARI** içerisinde yayınlanacaktır. **Yaşar Kemal'in** ilk olarak sunacağımız üç eseri, mevcudu tükenmiş bulunan **ORTADİREK, YER DEMİR GÖK BAKIR** ile yeni yazmış bulunduğu **ÖLMEZ OTU**'dur. ANT YAYINLARI'nın ilk kitapları çok yakında bütün Türkiye'ye dağıtılarak satışa arzedilecektir.

ABONELERİMİZE İNDİRİMLİ KİTAP

ANT YAYINLARI, dergimiz aboneleri için kitap fiyatlarında özel bir indirim yapacaktır. **ANT** aboneleri, abone bulundukları süre içerisinde, yayınlanmış olan kitaplarımızı **yüzde 20 indirimli** olarak temin edebileceklerdir. Bunun için abonelerimizin, yüzde 20 indirimli fiyat üzerinden kitap bedelini **«ANT YAYINLARI - P.K. 701 - Sirkeci - İSTANBUL»** adresine posta havalesiyle göndermeleri ve havale kâğıdının arkasına abone numarasıyla hangi kitabı istediklerini yazmaları yetecektir. ANT YAYINLARI'nın yayınlayacağı kitapların fiyatları ve abonelere uygulanacak indirimli fiyatlar çok yakında ilân edilecektir.

Savaş anıları

Efsanevi ihtilalci **ERNESTO CHE GUEVARA'nın** ANT'ta özet olarak okuduğunuz Küba savaşı anılarını bütün ayrıntılarıyla bir araya getiren ve halen Avrupa'da satış rekorları kıran kitap...

Siyah iktidar

Amerikan zencilerinin genç lideri **STOKELY CARMICHAEL**, bu ay yayınlanan bu eserinde zencilerin içinde yaşadıkları ağır koşulları bütün çıplaklığıyla gözler önüne sererek Amerikan toplumunu gerçekçi bir biçimde eleştiriyor ve Amerika'yı baştan başa sarsan **«Siyah İktidar»** hareketinin esaslarını açıklıyor.

Marksizmin temel kitabı

Bugün Türkiye'de en çok tartışılan konulardan biri de Marksizm'dir. **Gerçi Marksizm üzerine birçok kitap Türkçeye çevrilerek yayınlanmıştır. Ancak, bu dünya görüşünü herkesin anlayabileceği şekilde basit olarak açıklayan bir temel kitabın yokluğu daima kendisini hissettirmiştir. Emile Burns'ün bu eseri, bu ihtiyacı karşılayacaktır.**

Yaşantım

Ünlü Sovyet ozanı YEVTUÇENKO'nun adı Türkiye'de de yayılmış, şiirleri zaman zaman dilimize çevrilmiştir. Ancak Yevtuçenko'nun kimliği hakkında fazla bir şey bilinmemektedir. İşte bir otobiyografi olan bu ünlü eserinde YEVTUÇENKO kendisini, sanat hayatını ve Stalin dönemini anlatmakta, bu arada Sovyet sanat dünyasına da ışık tutmaktadır.

...Ve Yaşar Kemal

Dünyaca tanınmış Türk romancısı **YAŞAR KEMAL**'in bundan böyle bütün eserleri **ANT YAYINLARI** tarafından yayınlanacaktır. **YAŞAR KEMAL**'in ilk olarak yayınlanacak üç eseri, hiç mevcudu kalmamış olan **ORTADİREK** ve **YER DEMİR GÖK BAKIR** ile bu serinin son kitabı olarak yeni yazılmış bulunan **ÖLMEZ OTU**'dur.

Özel Sektör rezaletlerini özel sektörcü'den dinle...

BUGÜNE kadar solu sindirmek, gerekirse tasfiye etmek için yekvücut olarak hareket eden Türk kapitalistleri, son zamanlarda kendi aralarında bölünmüşler, çeşitli kamplara ayrılmışlar, birbirlerini yemeğe başlamışlardır.

Biryandan sanayicilerle ithalâtçılar arasında çekişme büyürken, öte yandan *mason tüccarlarla* ümmetçi tüccarlar arasındaki mücadele de şiddetlenmektedir. Nitekim, geçenlerde Odalar Birliği Genel Sekreterliği'nden istifa ettirilen ümmetçi Necmettin Erbakan, bu defa Odalar Birliği Genel Başkanlığı'nı ele geçirmek üzere harekete geçmiştir. Sanayiciler de, kendilerini ithalâtçıların kontrolundan kurtararak bağımsız bir güç haline gelmeğe çalışmaktadırlar.

Bu arada, Türkiye kapitalizminin dokunulmaz adamı olan süper-kapitalist Vehbi Koç da, sanayiin ve ticaretin hemen her alanında tam bir tekele gittikten sonra *sayısız düşmanlar kazanmış*, varlıklarını tehlikede gören diğer kapitalistler, Koç'u kendileri için sol'dan tehlikeli bulmağa başlamışlardır.

Özellikle, geçen hafta içyüzünü yazdığımız ANADOL Skandalı Vehbi Koç'u, bugüne dek görülmemiş saldırılara hedef haline *getirmiştir. Vehbi Koç'a* karşı saldırılar, bir yandan ümmetçi kapitalistlerin organı Bugün Gazetesi ile, öte yandan «özel sektörün borazanı» olarak bilinen Dünya Gazetesi tarafından yürütülmektedir.

ANADOL ilânını alamadığı için Koç'a karşı yayhm ateşi açan Dünya Gazetesi'nde Bedii Faik 15 Mayıs tarihli yazısında kirli çamaşırları söyle ortaya dökmüştür:

«Fazilet adına ağızlarını açtıkları zaman bütün mangal küllerini göklere yükseltenlerimizden hiçbiri, ama hiçbiri gözleri önünde vatandaşın kandırılmasına sadece seyirci kalıvermekten öteye geçememişlerdir. Çünkü bu firmanın sahibi Bay Koç'tur. Koç demek ise, bizim Bâbıâli dilinde ilân demektir.

Pekiy ya devlet? Dünya, Ralli rezaletini yazarken, ben Ankara'daydım... Bakanlara rastladım, genel müdürlerle karşılaştım, *hepsi* **solur şey değil, bu kepazeliktir!»** demekte birbirleriyle yarış eder gibiydiler. Ama bir tek makama rastlamadım ki, halkı ferih fahur aldatanların üzerine eğilmeyi görev saysın!

Halkın reklâm yoluyla kandırılıp dolandırılmasına karşı Türkiye'de hiçbir makam yoktur. *Kala kala iş basına kalmıştır* ama, ne yazık ki, ilân klişeleri metaldir ve dolayısıyla arkalarındaki rezaletleri göstermezler!

Türkiye'de bir mesele fena karıştırılmış ve karıştırılmaktadır. Özel teşebbüse taraftar olmakla, bugün Türkiye'deki özel teşebbüs temsilcilerinden çoğunun yaptıklarına göz yummak, birbirinden çok ayrı şeylerdir. Aksine, asıl özel teşebbüs dostluğunun ve taraftarlığının, onu temsil edenlerdeki noksanları, haksız rekabet oyunlarını, halkı aldatma hırslarını ortaya dökmekle mümkün olduğu pek açık bir gerçektir!.. Bu yüzdendir ki, konuyu bırakmayacağım ve dâva ile ona ihaneti birbirine karıştıranların ve bu karıştırmanın sonucu olarak Dünya'yı nasıl olsa kendi saflarının kazanılmış borazanı sayanların, kıçlarındaki donları ısırgan otuna çevirinceye kadar yazacağım!.. Tâ ki, halkı aldatma, kolay kâr sağlama safından hepsini dâvanın gerçek düzeyine atlatıncaya kadar...»

Bu yazıyla hızını alamayan Bedii Faik, Vehbi Koç'a karşı saldırılarına ertesi gün de aynı tempoda devam etmiştir:

«Türkiye'de bir buzdolabı firması, bir süredir sütunlar boyu bağırıyor: **«Yabancı bir ismin arkasına saklanmayan bir firma», «Mesele yabancı isimde değildir!»**

Kimdir bu firmanın sahibi? Vehbi Koç!.. Hımm. O Koç ki, bütün servetini yabancı firmaların ardında kazandı, acaba artık döndü de herşeyiyle millî mi oldu?

Fakat o ne? Ford!..İşte bir yabancı isim... Temsilcisi aynı Koç!. Sokoni! İşte bir yabancı firma, temsilcisi aynı Koç!.. Siemens öyle, Thomson öyle... Fiat öyle... General Electric öyle.. Buji de öyle, yeni çırpınması Varta da öyle!..

Ey pekiy... ayıp değil mi? Demek kırk türlü imtiyazla zaten öne geçirdiğin bir buzdolabını satabilmek uğruna, Türkiye'de yüzlerce yabancı ismi temsil edenleri, bu arada en çok kendi kendini hırpaladığının dahi farkında olmıyarak, hiç sıkılmadan, hiç utanıp arlanmadan halkın gözünde kötüleyeceksin!. Ve sonra da, bu özel teşebbüs düşmanlığının, bu servet düşmanlığının nereden çıktığına sıra geldi mi, bön bön etrafına bakınacaksın!..

A benim küçük esnaf kafalı büyük iş adamım! Senin dahi küçücük rakiplerinin satışlarına ve kazançlarına göz diktiğin ortada dururken, fıkara halkın, kıçı yamalı üniversite öğrencisinin servete düşman olmasına nasıl şaşılır? Sen dahi peşinden sürüklendiğin bir katar dolusu yabancı isme düşmanlık ilân ederken de, kışkırtılmış, dürtülmüş delikanlının bir yabancı ad yazılı vitrine taş savurmasına niçin şaşarsın?

Hiçbir üniversitelinin taşı, hiç bir komünistin yazısı, Türkiye'de yabancı düşmanlığını, acaba şu kazanç tamahı ile yapılan reklâm kepazeliği kadar yayabilmiş midir?

En baştaki temsilcisi böyle olan bir özel teşebbüse, aslında bir komünizm az. Ve şüphe yok, bu kafa ve vicdan onlarda oldukça, o kızıl belânın her çeşit kanlı tırnaklarını enselerine geçirmek üzere daima hazırlanacaktır.»

Anadol Skandalı hakkındaki ifşaatta Dünya ile yarış eden Bugün Gazetesi de, Koç aleyhindeki yayınını genişletmiştir. Bilindiği gibi, Koç «Arçelik» markasıyla piyasaya sürdüğü «triportör» adlı üç tekerlekli taşıtın gazetelerde boy boy reklâmını yaptırmakta ve bu taşıtı kullanıp da memnun kalan insanların resimlerini yayınlamaktadır.

Bugün, İstanbul'da nakliyecilik yapan Şerafeddin Sazak adında bir nakliyecinin ağzından «triportör»e karşı kampanya açmıştır. Sazak, Bugün'de yayınlanan şikâyetnamesinde «17 *bin 600 liraya satın aldığım* triportör'e hemen hemen aynı miktarda da tamir parası yedirdim. Bu makine benim ocağıma incir dikti. Bir de «yerli malı kullanın» derler. Bu memlekette vicdanlı bir kimse yok mu ki, böyle yahudi sömürücülere fırsat veriyor» diye feryad etmiştir.

Dünya ve Bugün'ün dışındaki gazeteler ise, ilânla beslendikleri için Koç'a karşı susmaktadırlar. Şimdi özel sektör çevrelerinde Koç'un karşı taarruzu nasıl yürüteceği merak edilmektedir.

Anayasaya karşı cihad !

Önümüzdeki 2 Haziran seçimleri çok mühimdir.

Zira, bu seçimler, gelecek sene yapılacak olan milletvekilleri seçimlerinin basamağı olacaktır.

Gelecek sene yapılacak milletvekilleri seçimi ise çok daha mühimdir.

Çünkü : Anayasayı değiştireceğiz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin kanun yapma hakkını; millî irade hakimiyyetinin rağmına kullanan Anayasa Mahkemesi'nin keyfine kerer için; Anayasayı değiştireceğiz.

«Anayasa sosyalizme açıktır» diyen solcuların bu yalanını alınlarının ortasına çakılmış tabelâ haline getirmek için Anayasayı değiştireceğiz.

Şunun için değiştireceğiz, bunun için değiştireceğiz, ama mutlaka değiştireceğiz.

ABDURRAHMAN ŞEREF LAÇ

(B. Sabah - 15. 5. 1968)

Bir Anayasa düşmanı daha...

Bu anayasa elbet değiştirilecektir!

Bu bir fal değildir; bir hesap meselesidir.

Son defa anayasa mahkemesinin kendisini nasıl teşrii kuvvetin üstünde gördüğüne şahit oldunuz. Daha buna benzer nice misaller vardır.

Demek bu durumda yine söz büyük Türk Milletine düşüyor. Çünkü ancak o, reyleriyle Meclis'te anayasa millî iradeye uygun bir şekilde değiştirebilecek bir çoğunluğu sağlarsa bu işler bir düzene girebilecektir.

MÜMTAZ FAİK FENİK

(Son Havadis - 16. 5. 1968)

---

19 Mayıstaki infilâk

Son Osmanlı Padişahı 6. Mehmed Vahidüddin, Vatan Haini değil, büyük vatan dostu...

Artık gerçek tarihin konuşmaya başlayacağı mutlu ve kutlu günden ilk şafak sökmektedir!

Günün muazzam hâdisesi muhteşem eser...

Son Osmanlı Padişahı 6. Mehmed Vahidüddin, Vatan Haini değil, büyük vatan dostu...

Büyük edip, sanatkâr ve ünlü fikir adamı Necip Fazıl Kısakürek imzalı bomba şaheser...

19 Mayıs Pazar gününden başlayarak BUGÜN sütunlarında infilâk edecek...

(BUGÜN - 16.5.1968)

---

haftanın karikatürü

Turistik belgeli helâlar yapıldı

DURUM

DOĞU AVRUPA, DE GAULLE ve SOVYET RUSYA...

Turizm Bakanlığı turistler için Finlandiya'dan 300 bin liralık tuvalet kâğıdı ithal etti...

Yazısız

Milliyet Gazetesi

ANT • Haftalık Dergi • Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN • Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN • Sorumlu Müdür: ALPAY KABACALI • Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN • İdare yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sokak, Emek Han. 16/21 - İSTANBUL • Telefon: 27 81 09 • Posta Kutusu: 934 — SİRKECİ - İSTANBUL • Ankara temsilciliği: Tel. 13 40 20 • Dizgi: SON SAAT, Baskı: VATAN MATBAASI • Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM — Cağaloğlu - İstanbul, Tel: 27 38 54 • İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 34 İSTANBUL, Tel: 27 89 49 • Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira, Üç Aylık 15 Lira. • İlân: Santimi 25 Lira: yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir.. • Tek sütun üzerine 5 santimlik kutu yayın ilânları 50- Lira'dan kabul edilmektedir...